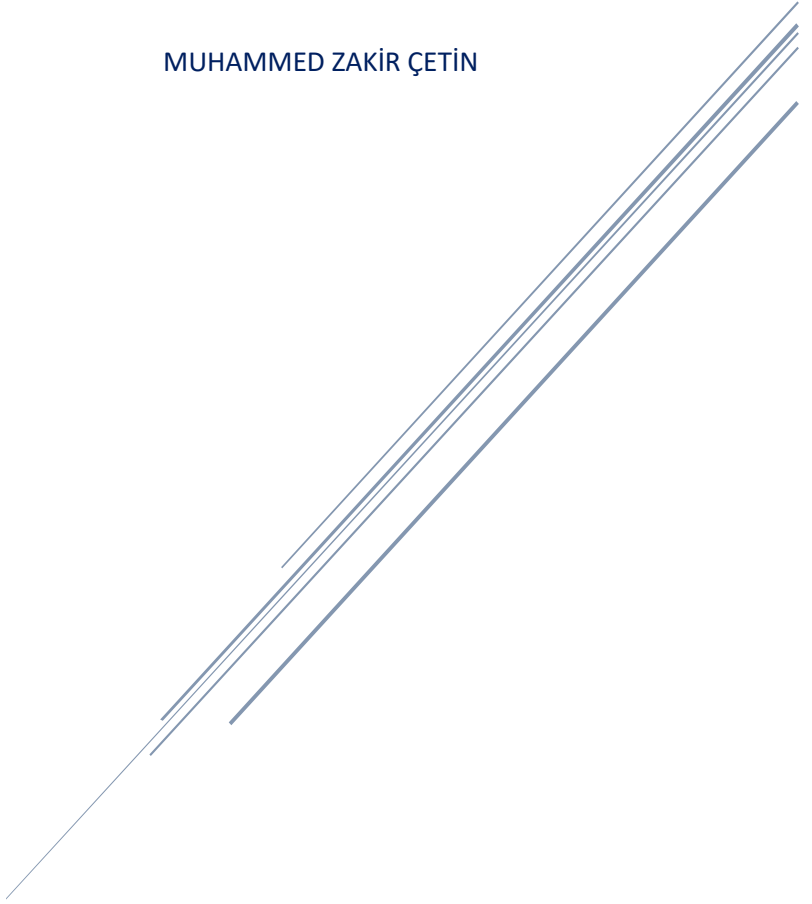

İlim ve Kur'an Harfleri

MUHAMMED ZAKİR ÇETİN

İÇİNDEKİLER

Önsöz	3
BİRİNCİ BÖLÜM: İLİM	5
En Yüce Hedef İlimdir	6
1. Kur'an'a Göre İlim En Âlî Maksattır	7
2. Hadis-i Şeriflere Göre İlim En Yüce Gayedir	10
Üstad Bediüzzaman (ra)'ın Not Defterindeki "33 Hadis-i Şerif"	26
3. Âlimlere Göre İlim En Büyük Mürşittir	37
4. Fıtrata Göre İlim En Ehemmiyetli Vazifedir	42
İKİNCİ BÖLÜM: KUR'AN'IN TEMEL TAŞI HARFLERİDİR VE ŞE'ÂİRİN TAĞYİRİ	46
Neden İslam Harfleri?	47
1) Müslümanların Yazısı Kur'an Harfleridir	48
2) Kur'ân Başka Harflerle Yazılmaz	49
3) Kur'ân Harfleriyle Yazmanın İbadet Olması	52
4) Kur'ân Harflerinin Beş Türlü İbadet Olması	53
A. Manevî Cihat	54
B. Üstadına Yardım Etmek	54
C. İmana Hizmet Etmek	55
D. Kalemle İlmi Tahsil Etmek	56
E. Tefekkürî Olan İbadeti Yapmak	56
5. Kur'ân Harflerinin Beş Türlü Dünyevî Faidesi	58
A. Rızıkta Bereket	58
B. Kalpte Rahat ve Sürur	58

C.	Maişette Sühulet.....	59
D.	İşlerinde Muvaffakiyet	60
E.	Talebelik Faziletini Almak.....	61
1.	Bediüzzaman Hazretlerinin Kur'an Yazısına Verdiği Ehemmiyet.	62
2.	Şeair-i İslamiye Noktasında Yazının Ehemmiyeti.....	68
3.	Şahs-ı Mânevî	74
	Saadet Düsturları.....	83

ÖNSÖZ

Bizi en mükemmel din olan İslam ile şereflendiren, yaş kuru ne varsa içinde mevcut olan Kur'an-ı Azimüşşan'ıyla ihya eden, iki cihan saadeti ve güneşi, tüm zamanların Seyyid'i Efendimiz Muhammed Mustafa (asm)'nın hürmetine âlemleri ve bizleri var eden, Cenab-ı Hak'a nihayetsiz hamd ü senalar olsun. Ve o Habib-i Edib'ine varlıkların zerrelere adedince salat ü selam olsun.

Bu kitap mümkün olduğu kadar Risale-i Nur'un bakış açısına göre hazırlanmıştır ve iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümdeki başlıklar:

1. Cenab-ı Hak ayet-i kerimelerle insan için en yüce hedefin ilim olduğunu göstermektedir.
2. Resul-ü Kibriya (asm) da hadis-i şerifleriyle, hal ve tavırlarıyla insan için en âlî vazifenin ilim olduğunu beyan etmektedir.
3. Muhakkikin-i ulema, bütün araştırmaları neticesinde ittifakla insan için en faziletli ibadetin ve en yüce maksadın ilim olduğunu ve aynı zamanda ilmi bütün kemalat-ı beşeriyenin ve saadetlerinin temeli ve esası olarak kabul etmişlerdir.
4. Şüphesiz ki; Cenab-ı Hak insanı, her şeyi öğrenebilecek yetenek ve kabiliyette, mucize olarak kudretiyle yaratmıştır. Elbette insanın bu surette yaradılışı da onun dünyaya asıl geliş gayesinin ilim öğrenmek olduğunu göstermektedir.

İkinci bölümde ise İslamî şearin değiştirilmesinin dine karşı ne kadar büyük bir ihanet ve tahribat olduğu anlatılmaktadır. Özellikle Kur'an'ın bir temel taşı olan harflerinin muhafazasının ne kadar önemli olduğu ve onlarla meşgul olmanın beş cihetle ibadet sayıldığı ve beş türlü de dünyevi faide kazandırması gibi daha birçok cihetlerle o harflerin öneminden bahsedilmektedir. Ve bu bölümün sonunda da Peygamberimiz (asm)'in saadet düsturlarını ihtiva eden elli iki maddelik bir hadis-i şerifine yer verilmiştir.

Cenab-ı Hak rızasına ve Rasulünün şefaatine mazhar eylesin. Âmin.

BİRİNCİ BÖLÜM: İLİM

وَلَقَدْ كَرَّمْنَا بَنِي آدَمَ وَحَمَلْنَاهُمْ فِي الْبَرِّ وَالْبَحْرِ وَرَزَقْنَاهُمْ مِنَ الطَّيِّبَاتِ
وَفَضَّلْنَاهُمْ عَلَى كَثِيرٍ مِمَّنْ خَلَقْنَا تَفْضِيلًا

Şânım hakkı için (biz), Âdemoğullarını şerefli kıldık; onları karada ve denizde (çeşitli nakil vâsıtaları üzerinde) taşıdık; onları temiz şeylerden rızıklandırdık ve onları yarattıklarımızın birçoğuna fazîletli tutarak üstün kıldık.¹

Bu ayetin ifade ettiği gibi Cenab-ı Hak, kudretinin bir mucizesi olan insanı, varlıkların birçoğundan şerefli ve üstün olarak yaratmıştır. Âlemi ve içindeki bütün varlıkları onun hizmetine vermiştir. Adeta o insanı bütün varlıklara müdahale edip onları sevk ve idare eden bir kumandan haline getirmiştir. Fakat her şeyi öğrenebilecek kabiliyete sahip olan insan, vazifelerini bilip yapan hayvanlardan farklı olarak boş bir kaset gibi cahil olarak dünyaya gönderilmiştir. Bu yetenek ve kabiliyetin gelişmesi noktasında ilmin ne kadar önemli olduğunu gösteren dört hakikatin izahına çalışacağız.

¹ İsra, 70

1. KUR'AN'A GÖRE İLİM EN ÂLÎ MAKSATTIR

Cenab-ı Hak, ayetlerin kat'î ifadesiyle insanlara ilim öğrenmeyi en yüce hedef olarak göstermektedir. Evet, ilim; içinde hikmetleri barındıran ve insanın dinine veya dünyasına yarayan her türlü bilgi demektir. O ayetlerden bazıları:

إِنَّمَا يَخْشَى اللَّهَ مِنْ عِبَادِهِ الْعُلَمَاءُ

"Kulları içinde Allah'tan ancak âlimler korkar."²

Zira azab-ı İlahinin ne kadar şiddetli olduğunu en iyi bilen onlardır.

هَلْ يَسْتَوِي الَّذِينَ يَعْلَمُونَ وَالَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ

"Hiç bilenlerle bilmeyenler bir olur mu?"³

يَرْفَعُ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا مِنْكُمْ وَالَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ دَرَجَاتٍ

"Allah sizden îmân edenleri ve (husûsan) o kendilerine ilim verilenleri derecelerle yükseltsin!"⁴

Cenab-ı Hak, bu ayetlerle bilenin üstün olduğunu kesin bir surette ifade ettiği gibi aynı zamanda ilmin ne kadar ehemmiyetli olduğunu da beyan eder.

وَإِذْ قَالَ رَبُّكَ لِلْمَلَائِكَةِ إِنِّي جَاعِلٌ فِي الْأَرْضِ خَلِيفَةً

² Fâtır, 28

³ Zümer, 9

⁴ Mücâdele, 11

"Şüphesiz ki ben, yeryüzünde (insanı) bir halife kılacak olanım"

meâlindeki âyet-i kerîmeden melekler, Allah'ın onlardan üstün ve fazîletli bir halife halk edeceğini anlamışlar. Zira halife tabiri 'üstün sıfatlara sahip zât' manasına gelir. Melekler (hayretlerinden),

قَالُوا أَتَجْعَلُ فِيهَا مَنْ يُفْسِدُ فِيهَا وَيَسْفِكُ الدِّمَاءَ

وَنَحْنُ نُسَبِّحُ بِحَمْدِكَ وَنُقَدِّسُ لَكَ

"Orada fesad çıkaracak ve orada kanlar dökecek bir kimse mi kılacaksın? Hâlbuki biz, hamdin ile (seni) tesbîh ediyoruz ve seni takdîs ediyoruz." dediler. (Rabb'in de onlara, başta kısa bir şekilde)

قَالَ إِنِّي أَعْلَمُ مَا لَا تَعْلَمُونَ

"Şüphesiz ki sizin bilmeyeceğiniz şeyleri ben bilirim." buyurdu. Daha sonra tafsillî ve ispat noktasında,

وَعَلَّمَ آدَمَ الْأَسْمَاءَ كُلَّهَا ثُمَّ عَرَضَهُمْ عَلَى الْمَلَائِكَةِ فَقَالَ أَنْبِئُونِي بِأَسْمَاءِ هَؤُلَاءِ

إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ

"Ve Âdem'e her şeyin isimlerini öğretti. Sonra onları meleklerle göstererek, 'Eğer (iddianızda) doğru kimseler iseniz, haydi şunların isimlerini bana bildirin!'"⁵ âyetiyle onlara cevap verdi.

⁵ Bakara, 31

Bu ifadelerin gösterdikleri neticeye göre, Âdem (as)'ın fazîletinin sebebi, onun halifelik makamının gerektirdiği ilmidir.

Yani Âdem (as)'ın, meleklerin bilmediklerini bilmesidir. Ve ilmine binaen melekler, ona secde etmekle emrolunmuşlardır. Evet, bu hakikatler ilmin fazîlet ve şerefini ispat ettiği gibi, bir hakikati daha ifade eder. O da şudur:

“Cenâb-ı Hak talimiyle Âdem (as)'ın kalbinde zarurî ilimleri ve ilhamı halk etmiş. Bütün sanatların kanunlarını ve aletlerinin keyfiyetlerini ve bütün ilimlerin usullerini ve bütün eşyanın isimlerinin ve özelliklerinin marifetini, onun zihnine ilka edip yerleştirmiştir. Bu da istidad cihetiyle Âdem (as)'ın fazîletini gösteriyor. Çünkü onda bu ilimleri öğrenebilecek istidad ve yetenek vardır ki verilen ilmi alabiliyor. Meleklerde ise her şeyi öğrenebilecek istidad yoktur, kabiliyetleri mahduddur, sınırlıdır.”⁶ Cenab-ı Hak, Âdem (as)'ın melekelerden üstünlüğünü göstermek için en yüce hedef ve şeref vesilesi olan ilmi ona öğretmekle, insanlar için en yüce maksadın ilim olduğunu göstermiştir.

Evet, Cenab-ı Hak, mahlûkata kumandan olarak seçtiği insana, Kur'an-ı Azimüşşan'da indirdiği ilk ayetle:

اِقْرَأْ بِاسْمِ رَبِّكَ الَّذِي خَلَقَ

“Yaratan Rabb'inin ismiyle oku!”⁷

Emrini buyurmuştur. Ve bu emirle de insan için en yüce rütbe ve hedefin ilim öğrenmek olduğunu göstermiştir. Fakat bu ayetin ihtiva ettiği birçok hakikat vardır. Onlardan biri de şudur.

⁶ Tefsiru'l Beyzavi c.1, s. 51, 1. Baskı, Daru'l-Kütübü'l Beyrut, 1988

⁷ Alak, 1

“Rabb’inin ismiyle oku” fermanıyla başında besmele çekilebilecek ilimlerin okunmasıdır. Yani insanın dünyasına veya ahiretine yarayabilen ve zarar vermeyen; akaid, fıkıh, tıp ve mühendislik gibi ilimlerin okunmasını emretmektedir. Zira haramın başında besmele çekmenin Şafii Mezhebine göre haram, Hanefi Mezhebine göre ise küfür olduğu kabul edilmiştir. Öyleyse bu ayet, dinimize veya dünyamıza zarar getiren ve başında besmele çekemeyeceğimiz bilgilerle meşgul olmanın caiz olmadığını ifade eder. Ve bu zararlı bilgilere kıyasen; insanı dünyevî olarak derslerinden, hizmetlerinden alıkoyan veya ahireti için zararlı olan ve başında besmele çekilmeyen filmler, diziler, fotoğraflar ve internetteki bütün gayr-ı meşru görüntülerle meşgul olmak caiz olmaz. Maalesef bu gibi meşgaleler, insanı yavaş yavaş ibadetten uzaklaştırarak her türlü günaha götürebilir. Evet, “helal insanı ibadete, ibadet de Cennete götürür. Haram ise insanı günaha, günah da Cehenneme götürür” kaidesi bir gerçektir. Cenab-ı Hak bizleri ve bütün aile efradımızı zehirli bir bala benzeyen gayet cazip ve gayr-ı meşru olan bu felaketlerden muhafaza eylesin. Âmin.

2. HADİS-İ ŞERİFLERE GÖRE İLİM EN YÜCE GAYEDİR

Peygamberimiz (asm) de insanlar için en mühim gaye ve maksadın ilim öğrenmek olduğunu birçok hadis-i şeriflerle bildirmektedir.

عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ أَبِي بَكْرَةَ ، عَنْ أَبِيهِ ، عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ : أَعْدُ عَالِمًا أَوْ مُتَعَلِّمًا أَوْ مُسْتَمِعًا أَوْ مُحِبًّا ، وَلَا تَكُنْ الْخَامِسَ فَتَهْلِكَ

Abdurrahman bin Ebu Bekre (ra) babasından, o da Peygamberimiz (asm)’den şöyle rivayet etmiştir: **“Ya âlim ol, ya talebe ol, ya**

dinleyenlerden ol yahut bunları sevenlerden ol, beşincisi olma helak olursun.”⁸ bu hadis-i şerif, âlim ol demek ile insan için en mühim hedefin ilim olduğunu göstermektedir. Eğer âlim değilsem ne yapayım sualine: âlim olabilmek için talebe olmayı, ya talebe değilsem ne yapayım sualine: talebe olabilmek için âlimleri dinlemeyi, ya âlimleri dinle(ye)miyorsam ne yapayım sualine ise: o âlimleri sev! diye cevap vermiştir.

Zira **الْمَرْءُ مَعَ مَنْ أَحَبَّ** “Kişi sevdiğiyle beraberdir.”⁹

Demek ki âlimleri sevmek onlarla beraber olup onları dinlemeyi, onları dinlemek ise talebe olmayı, onlara talebe olmak ise âlim olmayı netice verir. Dikkat edilirse Allah Resulü (sav) aklımıza gelecek her suale ilmi hedef göstererek her Müslümanın ilim öğrenmesi gerekli olduğunu vurgulayarak cevap verir. Cenab-ı Hakk’a sığınırız ki; bu dört sınıftan birine girmezsek beşincisi, yani helâke sebep olan cehalet yolunda gitmiş oluruz.

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: إِنَّ اللَّهَ لَا يَقْبِضُ الْعِلْمَ انْتِزَاعًا يَنْتَزِعُهُ مِنَ الْعِبَادِ وَلَكِنْ يَقْبِضُ الْعِلْمَ بِقَبْضِ الْعُلَمَاءِ حَتَّى إِذَا لَمْ يَبْقَ عَالِمًا اتَّخَذَ النَّاسُ رُئُوسًا جُهَلَاءَ فَأَفْتَوْا بِغَيْرِ عِلْمٍ فَضَلُّوا وَأَضَلُّوا-فَسُئِلُوا

Peygamberimiz (sav) şöyle buyurmuştur: **“Allah ilmi kullarının (kalplerinden) birdenbire söküp almaz. Fakat tek bir âlim kalmayıncaya kadar âlimleri almak ile ilmi alır. İnsanlar da cahilleri kendilerine idareci seçer ve bunlara (dini) meseleler sorulur, onlar da bilmeden fetva verirler, böylece hem kendileri (doğru yoldan)**

⁸ Taberani, Beyhaki

⁹ Buhârî, Edeb, 96; Müslîm, Birr, 165

saparlar hem de başkalarını saptırırlar.”¹⁰ Mesela bugünkü bir kısım mezhepsiz insanların bir iki ayet meali okuyarak birçok Müslümanı şirk ve küfürle itham etmeleri gibi.

Peygamberimiz (asm), bu hadis-i şerifinde ilmin insanı ne kadar aziz ettiğini cehaletin ise insanı nasıl dalaletle götürdüğünü açıkça beyan etmektedir.

عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ ، قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
طَلَبُ الْعِلْمِ فَرِيضَةٌ عَلَى كُلِّ مُسْلِمٍ

Enes b. Malik (ra) Peygamberimiz (sav)’in şöyle buyurduğunu rivayet etmiştir: **“İlmi talep etmek (öğrenmek) her Müslümana farzdır.”¹¹**

Bu hadiste akaid ve fıkıh kitaplarında beyan edilen, her Müslümanın öğrenmesi farz olan bilgiler kastedilmiştir.

عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ ، قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : وَوَاضِعُ
الْعِلْمِ عِنْدَ غَيْرِ أَهْلِهِ كَمَقْلَدٍ لِحَنَازِيرِ الْجَوْهَرِ ، وَاللُّؤْلُؤِ ، وَالذَّهَبِ

Enes b. Malik (ra) Peygamberimiz (sav)’in şöyle buyurduğunu rivayet etmiştir: **“İlmi ehil (layık) olmayan kimselere öğreten ise, domuzların boynuna mücevher, inci, altın takan gibidir.”¹²** Bu hadis-i şerif, art niyetli olarak Müslümanları kandırmak veya dini bozmak için ilim öğrenmek isteyenlere ilim öğretmenin caiz olmadığını açıkça ifade eder.

¹⁰ Feyzül Kadir, c. 2 s.273/ Tirmizi c.5 hadis s.31 no: 2652/ Kütüb-i Sitte şerhleri 2. Baskı Çağrı Yay. İstanbul

¹¹ Tirmizî, Buhârî, Müslim, Muvattâ, İbnu Mâce, Mukaddime, 17

¹² Kütüb-i Sitte, 6014

عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ ، قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : وَيْلٌ
لِلْعَالِمِ مِنَ الْجَاهِلِ وَيْلٌ لِلْجَاهِلِ مِنَ الْعَالِمِ

Enes b. Malik (ra), Peygamberimiz (sav)'ın şöyle buyurduğunu rivayet etmiştir: **"Cahil için (ona ilim öğretmeyen) âlime veyl (azap) olsun, âlim için (ondan ilim öğrenmeyen) cahile de veyl (azap) olsun."**¹³ bu hadis-i şeriften ortaya çıkan hakikat şudur; âlimin muhtaç olana ilim öğretmesi farz olduğu gibi, cahilin de ilim öğreneceği âlimi bulmuşken ondan ilim öğrenmesi farz olur. Yoksa ikisi de azabı hak etmiş olurlar.

وَعَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ ، يَقُولُ : قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " إِنَّ مَثَلَ الْعُلَمَاءِ فِي الْأَرْضِ كَمَثَلِ نُجُومِ السَّمَاءِ ، يُهْتَدَى بِهَا فِي ظُلُمَاتِ الْبَرِّ وَالْبَحْرِ ، فَإِذَا انْطَمَسَتِ النُّجُومُ يُوشِكُ أَنْ تَضِلَّ الْهَدَاةُ

Enes b. Malik (ra) Peygamberimiz (sav)'ın şöyle buyurduğunu rivayet etmiştir: **"Yeryüzündeki âlimler, kara ve denizlerin karanlıklarında yol bulmaya yarayan gökteki yıldızlara benzerler. Yıldızlar görünmediklerinde doğru yolda olanlar, o yoldan sapabilirler."**¹⁴ Demek insanlara doğru yolu gösteren âlimler bulunmazsa veya onlara uyulmazsa, insanlar kendi başlarına doğru yolu bulamazlar.

¹³ Ebu Ya'la, Deylemi

¹⁴ Ahmed bin Hanbel

عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو. قَالَ: خَرَجَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ ذَاتَ يَوْمٍ مِنْ بَعْضِ حُجْرِهِ. فَدَخَلَ الْمَسْجِدَ. فَإِذَا هُوَ بِحِلْقَتَيْنِ. إِحْدَاهُمَا يَقْرَأُونَ الْقُرْآنَ وَيَدْعُونَ اللَّهَ. وَالْأُخْرَى يَتَعَلَّمُونَ وَيُعَلِّمُونَ. فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ كُلٌّ عَلَى خَيْرٍ. هَؤُلَاءِ يَقْرَأُونَ الْقُرْآنَ وَيَدْعُونَ اللَّهَ، فَإِنْ شَاءَ أَعْطَاهُمْ وَإِنْ شَاءَ مَنَعَهُمْ. وَهَؤُلَاءِ يَتَعَلَّمُونَ وَيُعَلِّمُونَ. وَإِنَّمَا بُعِثْتُ مُعَلِّمًا فَجَلَسَ مَعَهُمْ

Abdullah b. Amr (ra) şöyle der: "Rasûlullah Aleyhissalâtü Vesselâm bir gün evinden çıkıp mescide girerken, mescitte iki halka vardı. Biri Kur'an okuyup Allah'a dua ediyor, diğeri ise ilim öğrenmek ve öğretmekle meşguldü. Peygamberimiz (sav): **"Bu iki grup da hayır işliyorlar. Şunlar Kur'an okuyor ve Allah'a yalvarıp dua ediyorlar, eğer O dilerse istediklerini verir, dilemezse vermez. Şunlar ise (makbul bir ibadet olan ilmi) öğreniyorlar ve öğretiyorlar. Ben de bir muallim olarak gönderildim!"** buyurdu ve ilim halkasına oturdu.¹⁵

Peygamberimiz (asm), bu hareketiyle ilimle meşgul olmanın ne kadar önemli ve kesinlikle kabul olunan bir ibadet olduğunu ümmetine ders verdiği gibi, Kur'an okumak ve dua etmek gibi evradların kabulünün ise Allah'ın dilemesine bağlı olduğunu ifade etmekle ilimle meşgul olmanın evrada tercih edilmesi gerektiğini göstermiştir. Hem Peygamberimiz (asm); bu hadis-i şerifiyle Kur'an'ı sadece zikir mahiyetinde okumayı kastediyor, yoksa Kur'an'ın manalarını öğrenmek için onu okumak ilimlerin en âlâsıdır.

وَعَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
فَقِيهٌ أَشَدُّ عَلَى الشَّيْطَانِ مِنْ أَلْفِ عَابِدٍ

¹⁵ İbn Mace, Mukaddime, 17

İbni Abbas (ra)'dan Peygamberimiz (sav)'ın şöyle dediği rivayet edilmiştir:
"Şeytan için dini bilen bir âlim (le uğraşmak) bin âbid (le uğraşmaktan) daha zordur."¹⁶

Zira Şeytan cahili kolaylıkla kandırabilir fakat ilim sahibi olan âlimi kandırması daha zordur.

عَنْ أَبِي أُمَامَةَ قَالَ ذَكَرَ لِلنَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَجُلَانِ : أَحَدُهُمَا عَابِدٌ ، وَالْآخَرُ عَالِمٌ ، فَقَالَ فَضْلُ الْعَالِمِ عَلَى الْعَابِدِ كَفَضْلِي عَلَى أَدْنَاكُمْ ،
قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : إِنَّ اللَّهَ وَمَلَائِكَتَهُ وَأَهْلَ السَّمَوَاتِ
وَالْأَرْضِ حَتَّى النَّمْلَةِ فِي جُحْرِهَا وَحَتَّى الْخُوتِ فِي الْبَحْرِ لَيُصَلُّونَ عَلَى
مُعَلِّمِ النَّاسِ الْخَيْرِ

Ebi Umame (ra) rivayet ediyor: Resûlullah Aleyhissalâtü Vesselâm'a biri âbid diğeri âlim iki kişiden bahsedilmişti. Peygamberimiz (sav): **"Âlimin âbide üstünlüğü, benim en basitinize olan üstünlüğüm gibidir"** buyurdu. Sonra Peygamberimiz (asm) şöyle devam etti: **"İnsanlara hayrı öğretene Allah rahmet eder, melekleri, semavat ehli, arz ehli, hatta yuvasındaki karınca, denizdeki balık dahi onun için mağfiret dilerler."**¹⁷

¹⁶ Sünen-i Tirmizi, c.5, s. 48 no: 2681/ Kütüb-i Sitte şerhleri 2. Baskı Çağrı Yay. İstanbul

¹⁷ Sünen-i Tirmizi, c.5, s. 50 no: 2682/ Kütüb-i Sitte şerhleri 2. Baskı Çağrı Yay. İstanbul

Abidden maksat ibadetlerini yapabilecek kadar ilmi olup, vaktini ibadetle geçirendir. Âlimden maksat ise gereken ibadetlerine dikkat etmekle beraber vaktini ilmi öğrenmek ve öğretmekle geçirendir.

رَوَى عَنْ أَبِي أُمَامَةَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
يَجَاءُ بِالْعَالِمِ وَالْعَابِدِ فَيَقَالُ لِلْعَابِدِ ادْخُلِ الْجَنَّةَ وَيُقَالُ لِلْعَالِمِ قِفْ حَتَّى تَسْفَعَ
لِلنَّاسِ

Ebu Ümame (ra)'den Hz. Peygamber (sav)'ın şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir. "(Mahşer gününde) **âlim ve âbid getirilir. Âbid'e "Cennete gir" denilir. Âlime ise "Sen dur! (dilediğin) insanlara şefaet et."** ¹⁸ denilir."

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنِ النَّبِيِّ - صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ - قَالَ « مَا عَبْدَ اللَّهَ
بِشَيْءٍ أَفْضَلَ مِنْ فِقْهِ فِي دِينٍ وَلَفَقْهِ أَشَدَّ عَلَى الشَّيْطَانِ مِنْ أَلْفِ عَابِدٍ
وَلِكُلِّ شَيْءٍ عِمَادٌ وَعِمَادُ هَذَا الدِّينِ الْفَقْهُ ». فَقَالَ أَبُو هُرَيْرَةَ لَأَنْ أَجْلِسَ
سَاعَةً فَأَفَقِّهَ أَحَبُّ إِلَيَّ مِنْ أَنْ أُحْيِيَ لَيْلَةَ الْقَدْرِ

Ebu Hureyre (ra)'den Peygamberimiz (sav)'ın şöyle dediği rivayet edilmiştir: **"Dinde fakih (dini bilen) olmaktan daha üstün bir şeyle Allah'a ibadet edilmemiştir. (Dini bilen) bir âlim, şeytana bin âbiden daha çetindir. Her şeyin (her evin) bir direği vardır. Bu dinin direği de onu (hakıyla) bilmektir."** Ebu Hureyre (ra) dedi ki: **"Benim için bir saat oturup (dini meseleleri) anlamam, Kadir Gecesi'ni ihya etmekten**

¹⁸ İsfehani, Beyhaki

daha sevimlidir.”¹⁹ Çünkü Kadir Gecesi’ni ihyâ etmek hususî bir fazîlettir. İlim ise umûma faidesi olabilecek bir fazîlettir. Eğer o bir saatlik ilimle, birisinin hidâyetine vesile olunursa, hadîsin ifadesiyle sahra dolusu kırmızı koyunu tasadduk etmekten daha hayırlı bir sevap kazanmış olur.

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ جُلُوسُ سَاعَةٍ عِنْدَ مُذَاكِرَةِ الْعِلْمِ خَيْرٌ
مِنْ مِائَةِ أَلْفِ رَكْعَةٍ تَطَوُّعًا وَخَيْرٌ مِنْ مِائَةِ أَلْفِ تَسْبِيحَةٍ وَخَيْرٌ مِنْ عَشْرَةِ
أَلْفِ فَرَسٍ يَغْزُو بِهَا الْمُؤْمِنُ

“Bir saat ilim müzakeresinde oturmak yüz bin rekât nafilâ namâz kılmaktan, yüz bin tesbîh çekmekten, müminin onunla savaşıacağı on bin savaş atından daha hayırlıdır.”²⁰

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَا اجْتَمَعَ قَوْمٌ فِي بَيْتٍ مِنْ بُيُوتِ اللَّهِ
تَعَالَى، يَتْلُونَ كِتَابَ اللَّهِ وَيَتَدَارَسُونَهُ بَيْنَهُمْ، إِلَّا نَزَلَتْ عَلَيْهِمُ السَّكِينَةُ،
وَعَشِيَّتُهُمُ الرَّحْمَةُ، وَحَفَّتْهُمُ الْمَلَائِكَةُ، وَذَكَرَهُمُ اللَّهُ فِي مَنْ عِنْدَهُ

“Bir grup insan Allah’ın evlerinden bir evde toplanıp, Allah’ın kitabını (ve onun tefsirini) okuyup, birbirlerine onu (Kur’an’ı ve manalarını) ders verirlerse, mutlaka onların üzerine ‘sekine’ (huzur) iner, rahmet onları kucaklar, melekler onların etrafını kuşatır, Allah onları kendi katındaki (mukarrabin meleklerine överek) anlatır.”²¹

¹⁹ İmam Birgivi, Tarkat-i Muhammedi.

²⁰ İmam Birgivi, Tarkat-i Muhammedi.

²¹ Ebû Dâvud, Salât 349, 1455. Müslim

عَنْ قَيْسِ بْنِ كَثِيرٍ ، قَالَ : قَدِمَ رَجُلٌ مِنَ الْمَدِينَةِ عَلَى أَبِي الدَّرْدَاءِ وَهُوَ
بِدِمَشْقَ ، فَقَالَ : مَا أَقْدَمَكَ يَا أَخِي ؟ فَقَالَ : حَدِيثٌ بَلَغَنِي أَنَّكَ تُحَدِّثُهُ
عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، قَالَ : أَمَا جِئْتَ لِحَاجَةٍ ؟ ، قَالَ :
لَا ، قَالَ : أَمَا قَدِمْتَ لِتِجَارَةٍ ؟ قَالَ : لَا ، قَالَ : مَا جِئْتَ إِلَّا فِي طَلَبٍ
هَذَا الْحَدِيثِ ؟ قَالَ : فَإِنِّي سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ :
" مَنْ سَلَكَ طَرِيقًا يَبْتَغِي فِيهِ عِلْمًا سَلَكَ اللَّهُ بِهِ طَرِيقًا إِلَى الْجَنَّةِ ، وَإِنَّ
الْمَلَائِكَةَ لَتَضَعُ أَجْنِحَتَهَا رِضَاءً لِطَالِبِ الْعِلْمِ ، وَإِنَّ الْعَالِمَ لَيَسْتَغْفِرُ لَهُ مَنْ فِي
السَّمَوَاتِ وَمَنْ فِي الْأَرْضِ حَتَّى الْخَيْثَانُ فِي الْمَاءِ ، وَفَضْلُ الْعَالِمِ عَلَى الْعَابِدِ
كَفَضْلِ الْقَمَرِ عَلَى سَائِرِ الْكَوَاكِبِ ، إِنَّ الْعُلَمَاءَ وَرَثَةُ الْأَنْبِيَاءِ ، إِنَّ الْأَنْبِيَاءَ
لَمْ يُورَثُوا دِينَارًا وَلَا دِرْهَمًا إِنَّمَا وَرَثُوا الْعِلْمَ فَمَنْ أَخَذَ بِهِ أَخَذَ بِحِطِّ وَافِرٍ

Kays bin Kesir dedi ki: (Medine'den bir adam Şam'da bulunan Ali Ebud Derda'ya gelir) Ebud Derda: "Ey kardeşim seni buraya getiren nedir? O adam da: "(Beni buraya getiren) Senin Rasûlullah (asm)'tan rivayet ettiğini işittiğim bir hadis-i şeriftir." "Sen bir ihtiyaç için mi geldin?" O adam: "hayır" dedi, "Peki bir ticaret için mi geldin?" (O yine) "hayır" (cevabını verdi): "Ancak şu hadisi öğrenmek için sana geldim." Ali Ebud Derda: "Şüphesiz ben Rasûlullah (sav)'tan işittim." buyuruyordu: **"Kim ilim öğrenmek için bir yola çıkarsa Cenab-ı Hak da onu Cennete giden bir yolda yürütür."** **"Ve şüphesiz melaikeler ilim talebesinden razı oldukları için kanatlarını onların (önerine) sererler."** **"Şüphesiz ki; yerdekiler, göktekiler hatta sudaki balıklar, âlim için (Allah'tan) mağfiret dilerler."** **"Âlimin, ibadet edenden üstünlüğü, ayın diğer yıldızlardan üstünlüğü gibidir."** **"Muhakkak ki; (onlar) Peygamberlerin varisleridirler."**

"Şüphesiz ki; Peygamberler dirhemi, dinarı, (parayı) miras bırakmamışlardır, onlar kesinlikle ilmi miras bırakmışlardır ve her kim onu (ilmi) alırsa fazlasıyla bir pay almış olur."²²

عَنْ أَبِي مُوسَى الْأَشْعَرِيِّ ، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ:
"يَبْعَثُ اللَّهُ الْعِبَادَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ ثُمَّ يَمَيِّزُ الْعُلَمَاءَ، ثُمَّ يَقُولُ لَهُمْ: يَا مَعْشَرَ
الْعُلَمَاءِ، إِنِّي لَمْ أَضَعْ عِلْمِي فِيكُمْ إِلَّا لِعِلْمِي بِكُمْ ، وَلَمْ أَضَعْ عِلْمِي فِيكُمْ
لِأَعَذِّبْكُمْ، إِنِطْلَقُوا فَقَدْ غَفَرْتُ لَكُمْ"

Ebu Musa el Eş'arî (ra)'dan rivayetle Peygamberimiz (sav) buyurmuş:
"Cenâb-ı Allah kıyamet günü kullarını diriltir, sonra âlimleri ayırır ve onlara
şöyle der: **"Ey âlimler, nurumu (ilmi) size ancak sizi bildiğim için
koydum. İlmimi azab edeyim diye size vermedim. Hadi gidiniz, sizi
bağışladım."**²³

رَوَى ثَابِتٌ عَنْ أَنَسٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: مَنْ أَحَبَّ
أَنْ يَنْظُرَ إِلَى عِتْقَاءِ اللَّهِ مِنَ النَّارِ فَلْيَنْظُرْ إِلَى الْمُتَعَلِّمِينَ فَوَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ مَا
مِنْ مُتَعَلِّمٍ يَخْتَلِفُ إِلَى بَابِ عَالِمٍ إِلَّا كَتَبَ اللَّهُ لَهُ بِكُلِّ قَدَمٍ عِبَادَةً سَنَةً وَبَنَى
لَهُ بِكُلِّ قَدَمٍ مَدِينَةً فِي الْجَنَّةِ وَيَمْشِي عَلَى الْأَرْضِ وَالْأَرْضُ تَسْتَغْفِرُ لَهُ
وَيَمْشِي وَيُصْبِحُ مَغْفُورًا لَهُ وَشَهِدَتِ الْمَلَائِكَةُ لَهُمْ بِأَنَّهُمْ عِتْقَاءُ

²² Sünen-i Tirmizi, c.5, s. 48 no: 2682/ Kütüb-i Sitte Şerhleri 2. Baskı Çağrı Yay. İstanbul

²³ Tarkat-i Muhammediye Şerhi Hadimi c.1 s.370, İmam Birgivi

Sabit (ra)'ın Enes (ra)'den rivayet ettiğine göre Hz. Peygamber (sav) şöyle buyurmuştur: **"Allah'ın Cehennemden azadlılarına bakmayı arzu eden, talebelere baksın. Nefsim kudret elinde olan (Allah'a) yemin ederim ki âlimin kapısına gidip gelen hiçbir talebe yoktur ki Allah onun her bir adımına karşılık bir senelik ibadet vermiş, her adımına karşılık Cennette onun için bir şehir yapmış olmasın. O yeryüzünde yürüdüğü zaman, yer onun için istiğfar eder günahları bağışlanmış olarak sabahlar ve akşamlar. Melekler de onun, Allah'ın Cehennemden azad ettiklerinden olduğuna şehadet ederler."**²⁴

عَنْ أَنَسٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: مَنْ طَلَبَ الْعِلْمَ لغيرِ
اللَّهِ لَمْ يَخْرُجْ مِنَ الدُّنْيَا حَتَّى يَأْتِيَ إِلَيْهِ الْعِلْمُ فَيَكُونُ لِلَّهِ وَمَنْ طَلَبَ الْعِلْمَ لِلَّهِ
فَهُوَ كَالصَّائِمِ نَهَارَهُ وَكَالْقَائِمِ لَيْلَهُ وَإِنَّ أَبَا مَنْ الْعِلْمِ يَتَعَلَّمُهُ الرَّجُلُ خَيْرٌ مِنْ
أَنْ يَكُونَ لَهُ أَبُو قُبَيْسٍ ذَهَبًا فَيَنْفِقَهُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ

Enes (ra), Hz. Peygamber (asm)'in şöyle dediğini rivayet etmiştir: **"Kim, Allah rızasına uygun olmayan bir şey için ilim öğrenirse, ilim ona gelir, (o kişinin niyeti) Allah rızası için olmadıkça, O, dünyadan çıkamaz.**

Yani o kişi velev ki Allah'ın istemediği bir menfaat için o ilmi öğrenmişse de o ilim, Cenab-ı Hakk'ın katında ona şefaatçi olup dünyada dahi o öğrendiklerini rıza-yı İlahiyi kazanmasına vesile yapar. Yeter ki hainlik ve inkâr gitmesin.

²⁴ Tenbih'ül Gafilin, Bab, İlim Talep Etmenin Fazileti, Hadis No: 667

Allah rızası için ilim öğrenen kimse, gündüzünü oruçlu, gecesini ihya edilmiş (ibadetle geçirmiş) kimse gibidir. (Bir) kişinin ilimden bir mesele öğrenmesi, Ebu Kubeys (dağının) onun için altın haline gelip onu Allah yolunda tasadduk etmesinden daha hayırlıdır.”²⁵

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: مَنْ صَلَّى خَلْفَ عَالِمٍ مِنَ الْعُلَمَاءِ
فَكَأَنَّمَا صَلَّى خَلْفَ نَبِيِّ مِنَ الْأَنْبِيَاءِ

Rasûlullah (asm) buyurmuş: **"Âlimlerden bir âlimin arkasında namaz kılan, peygamberlerden bir peygamberin arkasında namaz kılmış gibidir."**²⁶ Zira Cenab-ı Hakk'ın katında

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: عُلَمَاءُ أُمَّتِي كَأَنْبِيَاءِ بَنِي إِسْرَائِيلَ

"Ümmetimin âlimleri Ben-i İsrail'in peygamberleri gibidir."²⁷ hadis-i şerifi de bu manayı kuvvetlendirir.

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: فَضَّلُ الْعَالِمُ عَلَى الْعَابِدِ بِسَبْعِينَ دَرَجَةً
بَيْنَ كُلِّ دَرَجَةٍ عَدُوُ الْفَرَسِ سَبْعِينَ عَامًا وَذَلِكَ أَنَّ الشَّيْطَانَ يَضَعُ الْبِدْعَةَ
لِلنَّاسِ فَيَصْرِهَا الْعَالِمُ فَيَزِيلُهَا وَالْعَابِدُ يَقْبَلُ عَلَى عِبَادَتِهِ لَا يَتَوَجَّهُ وَلَا
يَعْرِفُ لَهَا

²⁵ Tefsir-i Kebir, Fahreddin-i Razi, El-Bakara, 31. Ayetin Tefsiri, c. 2, s. 401

²⁶ Tefsir-i Kebir, Fahreddin-i Razi, El-Bakara, 31. Ayetin Tefsiri, c. 2, s. 401

²⁷ Keşfu'l-Hafa, c. 2, s. 64 Dâru'l-Kütübi'l-İlmiyye Beyrut et-Tabatus Salise/ Razi, Tefsir, c. 8, s. 302/ Neysaburi, Tefsir, c.1, s. 264

Rasûlullah (asm) buyurmuş: **"Âlimin abide, her bir derecenin arası at koşumu ile yetmiş sene olan yetmiş derece üstünlüğü vardır. Çünkü şeytan insanlar arasına bid'atlar atar, onu âlim görür de giderir. Âbid ise, ibadetine kapanmıştır, o bid'ate yönelmez ve onu tanıyamaz."**²⁸

قَالَ الْحَسَنُ مَرْفُوعًا: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: رَحْمَةُ اللَّهِ عَلَى خُلُقَائِي فَقِيلَ مَنْ خُلُقَاؤُكَ يَا رَسُولَ اللَّهِ؟ قَالَ الَّذِينَ يُحْيُونَ سُنَّتِي وَيَعْلَمُونَهَا عِبَادَ اللَّهِ

Hasan (Basri) (rivayet etmiştir, Peygamberimiz (asm) buyurmuş): **"Allah'ın rahmeti halifelerimin üzerinedir." "Halifelerin kimdir, Ya Resûlallah! Denildiğinde O, (sav) "Sünnetimi (şeriatımı) ihya edip, onu Allah'ın kullarına öğreten kimselerdir."** buyurdu.²⁹

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: مَنْ خَرَجَ يَطْلُبُ بَابًا مِنَ الْعِلْمِ لِيرُدَّ بِهِ بَاطِلًا إِلَى حَقٍّ أَوْ ضَالًّا إِلَى هُدًى كَانَ عَمَلُهُ كَعِبَادَةِ أَرْبَعِينَ عَامًا

Hiz. Peygamber (asm): **"Kim, bir batılı hakka, veya bir dalaleti hidayete döndürmek için ilimden bir mesele öğrenmek gayesi ile yola çıkarsa, onun bu işi kırk yıllık ibadet gibi olur."** buyurmuştur.³⁰

²⁸ Tefsir-i Kebir, Fahreddin-i Razi, El-Bakara, 31. Ayetin Tefsiri, c. 2, s. 401

²⁹ Tefsir-i Kebir, Fahreddin-i Razi, El-Bakara, 31. Ayetin Tefsiri, c. 2, s. 401

³⁰ A.g.e, s. 401.

إِبْنُ مَسْعُودٍ مَرْفُوعًا قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: مَنْ طَلَبَ الْعِلْمَ
لِيُحَدِّثَ بِهِ النَّاسَ ابْتِغَاءَ وَجْهِ اللَّهِ أَعْطَاهُ أَجْرَ سَبْعِينَ نَبِيًّا

İbn Mes'ud (ra) Peygamber (sav)'den şunu rivayet etmiştir: **"Kim, Allah rızası için, insanlara anlatmak maksadıyla ilim öğrenirse, Allah ona yetmiş peygamber sevabı verir."**³¹

عَنْ أَبِي الدَّرْدَاءِ رَفَعَهُ بِلَفْظٍ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: يُوزَنُ
يَوْمَ الْقِيَامَةِ مِدَادُ الْعُلَمَاءِ بِدَمِ الشُّهَدَاءِ فَيَرْجَحُ مِدَادُ الْعُلَمَاءِ عَلَى دَمِ
الشُّهَدَاءِ

Ebu Derda (ra)'nın rivayet ettiği hadisin lafzı şöyledir, Peygamber (sav) buyurmuştur: **"Kıyamet günü ilim öğrenen kimsenin mürekkebi ile şehidlerin kanı tartılır ve âlimin mürekkebi, şehidin kanından üstün gelir."**³²

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ:
يَا أَبَا ذَرٍّ، وَلَا تَغْدُو فَتُعَلِّمْ أَبَاكَ مِنَ الْعِلْمِ عَمِلَ بِهِ أَوْ لَمْ يُعْمَلْ بِهِ خَيْرٌ لَكَ
مِنْ أَنْ تُصَلِّيَ أَلْفَ رَكْعَةٍ

Peygamberimiz (sav): **"Yâ Ebâ Zer, eğer sabahdan (evinden çıkıp) gidersen, ilimden bir bahis öğrenirsen ister onunla amel edilmiş olsun ister edilmemiş olsun senin için bin rekât namaz kılmaktan**

³¹ A.g.e, s. 401.

³² Ed-Dürül Mensür, Fit-Tefsiril Me'sür, Suyuti C.3 s. 423

daha hayırlıdır”³³ diyerek ilmin fazîletini beyan etmiştir. Çünkü namazın ancak kılana faidesi vardır. İlmin ise herkese faydası vardır.

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: مَنْ زَارَ عَالِمًا فَكَمَنْ زَارَنِي ، وَمَنْ
صَافَحَ عَالِمًا فَكَمَنْ صَافَحَنِي ، وَمَنْ جَالَسَ عَالِمًا فَكَمَنْ جَالَسَنِي ، وَمَنْ
جَالَسَنِي فِي دَارِ الدُّنْيَا أَجْلَسَهُ اللَّهُ مَعِيَ غَدًا فِي الْجَنَّةِ

Resul-i Ekrem (sav), ilmin fazîletine binaen, âlimleri kendi yerinde kabul ederek ferman etmiş: **“Bir âlimi ziyaret eden beni ziyaret etmiş gibidir. Bir âlimle musafaha eden benimle musafaha etmiş gibidir. Bir âlimle oturan benimle oturmuş gibidir. Dünyada benimle oturanı, yarın Allah Cennette benimle oturtur.”**³⁴

Zira âlimler peygamberlerin varisleridir.

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: مَنْ جَاءَهُ الْمَوْتُ وَهُوَ يَطْلُبُ الْعِلْمَ
لِيُحْيِيَ بِهِ الْإِسْلَامَ فَبَيْنَهُ وَبَيْنَ النَّبِيِّنَ دَرَجَةٌ وَاحِدَةٌ فِي الْجَنَّةِ

Peygamber (sav) şöyle buyurmuştur: **“İslam’ı yaşatmak için ilim öğrenirken ölen kimse ile peygamberler arasında Cennette tek bir derece vardır.”**³⁵ Zira ilimle meşgul olmak cihad-ı ekber yani büyük cihat olduğundan o yolda vefat eden şehid-i ekber, büyük şehid olur. Peygamberle onun arasında kalan ve çıkamadığı mertebe ise peygamberlik mertebesidir.

³³ Tarikat-ı Muhammediye, İmam Birgivi

³⁴ İanetü-t-Talibîn

³⁵ Sünen-i Darimi, Bab: Fi-fadlil İlmi vel Alim, Hadis no: 366

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: أَفْضَلُ الْأَعْمَالِ الْعِلْمُ بِاللَّهِ، إِنَّ الْعِلْمَ
يَنْفَعُكَ مَعَهُ قَلِيلُ الْعَمَلِ وَكَثِيرُهُ، وَإِنَّ الْجُهْلَ لَا يَنْفَعُكَ مَعَهُ قَلِيلُ الْعَمَلِ وَ
لَا كَثِيرُهُ

"Amellerin en faziletlisi, Allah'ı tanımaktır. İlimle bilerek yapılan amelin az da olsa çok da olsa sana faydası olur fakat bilmeden yaptığın amel az da olsa çok da olsa sana fayda vermez."Evet, ³⁶ bilerek içtihat ile fetva veren zat, isabet ederse iki sevap isabet etmezse yine bir sevap kazanır. Ama bilmeden fetva veren isabet etse bile yine mesul olur.

³⁶ Feyzül-Kadir, Şerhul Camiüssağır El-Munavi c.2 s. 27 hadis no:1240 et-Tab'atus-saniye, Daru'l Marife, Beyrut, 1972.

ÜSTAD BEDİÜZZAMAN (RA)'IN NOT DEFTERİNDEKİ “33 HADİS-İ ŞERİF”

أَلَا مَنْ تَعَلَّمَ الْقُرْآنَ وَعَلَّمَهُ وَعَلَّمَهُ مَا فِيهِ فَأَنَا لَهُ سَائِقٌ وَدَلِيلٌ إِلَى الْجَنَّةِ

“Dikkat ediniz! Her kim Kur’an öğrenir, öğretir ve içindeki hakikatleri ders verirse onu Cennete sevk eden ve (götüren) delil ben olacağım.”³⁷

تَعَلَّمُوا الْعِلْمَ ، فَإِنَّ تَعْلِيمَهُ لِلَّهِ خَشْيَةٌ ، وَطَلَبُهُ عِبَادَةٌ ، وَمَذَاكِرَتُهُ تَسْبِيحٌ ،
وَالْبَحْثُ عَنْهُ جِهَادٌ

“İlmi öğreniniz. Çünkü onun öğrenilmesi, Allah'a karşı haşyettir (korkudur). Tâlebi ibâdettir. Müzâkeresi tesbihtir. Ondan bahis ise cihâddır.”³⁸

Korku iki kısımdır. Birincisi; merhametini beklemediğimiz canavar veya canavarlaşmış insanlar veyahut dağdan kopup üzerimize gelen kaya gibi varlıklardan duyulan korkudur. Bunda yalnız elem ve ızdırap vardır. Hiçbir lezzet bulunmaz.

İkincisi ise merhamet ve şefkati gazabını geçen Cenab-ı Hakk’a karşı veya anne babaya veyahut onlar gibi olan şahsiyetlere karşı duyulan korkudur. Bu korku, bir kamçı gibi insanı korktuğu zatın veya anne gibi olanların şefkatli kucağına celbeder. İçinde bir elem varsa da binden fazla lezzet vardır. İşte haşyet bu demektir. Ve bu özellik takva sahibi insanların en yüce sıfatıdır.

³⁷ Suyûti Camiu'l-ehâdis c.6 s.48

³⁸ Suyûti Camiu'l-ehâdis c.11, s.297

سَاعَةً مِنْ عَالَمٍ مُتَكَيٍّ عَلَى فِرَاشِهِ يَنْظُرُ فِي عِلْمِهِ خَيْرٌ مِنْ عِبَادَةِ الْعَابِدِ
سَبْعِينَ عَامًا

"Bir âlimin yatağına yaslanarak ilmine bir saat bakması, yetmiş saat ibâdetten hayırlıdır."³⁹

İlmiyle amel eden bir âlimin, kitap okumak veya onu yazmak veyahut insanlara fetva vermek için bir saat İslamî ilimlerle meşgul olması, yetmiş sene ibadet eden bir âbidin ibadetinden daha hayırlıdır. Çünkü ilim, ibadetin de esası ve temelidir. İlmsiz ibadet doğru olmaz.

طَالِبُ الْعِلْمِ طَالِبُ الرَّحْمَانِ، طَالِبُ الْعِلْمِ رُكْنُ الْإِسْلَامِ وَيُعْطَى أَجْرُهُ مَعَ
التَّيَّيْنِ

"İlmi isteyen Rahman olan Allah'ı isteyendir, ilmi isteyen kimse İslam'ın temelidir, onun ecr ü sevabı nebilerle beraber verilecektir."⁴⁰

طَلَبُ الْعِلْمِ أَفْضَلُ عِنْدَ اللَّهِ مِنَ الصَّلَاةِ وَالصِّيَامِ وَالْحَجِّ وَالْجِهَادِ فِي سَبِيلِ
اللَّهِ

"İlmi talep etmek Allah katında (nafile olan) namazdan oruçtan hacdan ve Allah (cc)'ın yolunda olan cihattan daha efdaldır."⁴¹

³⁹ Suyûti Camiu'l-ehâdis, c.13, s.207

⁴⁰Suyûti Camiu'l-ehâdis, c.14, s.113

⁴¹ Fethül kebir c.2, s.202, h.no: 7510/ camiussağır c.2, s.80, h.no: 5268

Zira İmam Gazali'nin de dediği gibi: "Allah yolunda ve daima Allah'ın rızasını kazanmak için yürüyen âlimin uyanık olması veya uyuması, yiyip içmesi veya oruçlu olması, sıkıntılı halde bulunması veya rahat olması fark etmez

Çünkü o âlimin tüm yaşantısı, ilminin nuru ile dinin şairini yani alametlerini ihya edip aydınlatmakla geçtiğinden hapsi de ibadet sayılır.⁴²

عَالِمٌ يُنْتَفَعُ بِعِلْمِهِ خَيْرٌ مِنْ أَلْفِ عَابِدٍ

"İlminde istifade edilen bir âlim bin âbiddeden daha hayırlıdır." ⁴³

وَيْلٌ لِمَنْ طَلَبَ الدُّنْيَا بِالدِّينِ

"Dini âlet ederek dünyayı kazanmak isteyenlere veyl olsun." ⁴⁴

"İ'lem (bil) ey din âlimi! Ücretim az, ilmime rağbet yok, diye mahzun olma (üzülme). Çünkü mükâfat-ı dünyeviye ihtiyaca bakar, kıymet-i zâtiyeye bakmaz. Meziyet-i zâtiye ise mükâfat-ı uhreviyeye nâzırdır. Öyle ise zâtî olan meziyetini mükâfat-ı uhreviyeye sakla, birkaç kuruşluk dünya metâına satma."⁴⁵

Evet, dünyada verilen ücret dünyevi ihtiyacı gidermek içindir. Bir insanın ilimle kazandığı faziletin karşılığı ise ahirette verilen mükâfat ve ücrettir. Öyleyse ey din âlimi o ilmî üstünlüğü ahirette verilecek mükâfat için sakla birkaç kuruşluk dünya menfaati mukabilinde satma.

⁴² Feyz'ül-Kadir, Şerhü'l-Camiüs-Sağır c.4 s. 268 Hane: 5268

⁴³ Suyûti Camiu'l-ehâdis, c.14, s.167

⁴⁴ Suyûti Camiu'l-ehâdis, c.14, s.226

⁴⁵ Mesnevi Nuriye, Osmanlıca Altınbaşak Nüshası, s. 125

كَلِمَةٌ حَكِيمَةٌ يَسْمَعُهَا الرَّجُلُ قَدْ يَكُونُ خَيْرًا لَهُ مِنْ عِبَادَةِ سَنَةٍ وَجُلُوسٍ
سَاعَةٍ عِنْدَ مُذَاكَرَةِ الْعِلْمِ خَيْرٌ مِنْ عِتْقِ رَقَبَةٍ

"Kişinin hikmetli (faydalı) bir kelime işitmesi onun için bir sene ibadetten daha hayırlı olabilir. Ve bir saat ilmî müzakere için bir arada bulunmak da bir köle azad etmekten daha hayırlı olabilir." ⁴⁶

لَا يَهْدِي اللَّهُ عَلَى يَدَيْكَ رَجُلًا خَيْرَ لَكَ مِمَّا طَلَعَتْ عَلَيْهِ الشَّمْسُ وَغَرَبَتْ

Rasulullah (sav) şöyle buyurmuştur: **"Allah'ın, senin elinle bir adamı hidayete erdirmesi senin için, güneşin üzerine doğup battığı her şeyden hayırlıdır."** ⁴⁷ Bu hadis-i şeriften anlaşılıyor ki; bir adamın hidayetini vesile olmak bütün dünyaya sahip olmaktan daha hayırlıdır. Zira her bir insan için dünya kadar büyük bir mülk-i baki vardır. O sonsuz mülkü birisine kazandıran aynısını kendisi de kazanmış olur.

لَنْ يَجْمَعَ اللَّهُ عَلَى هَذِهِ الْأُمَّةِ سَيْفَ الدَّجَالِ وَسَيْفَ الْمَلْحَمَةِ

"Allahu teala bu ümmet üzerinde hem deccalin kılıncını (fitnesini) hem de melhame kılıncını (büyük savaşın fitnesini) beraber cemetmeyecektir." ⁴⁸

Hadis-i şerifte geçen Melhame-i Kübrâ olan İkinci Harb-i Umuma, âlem-i İslâm'ın o savaşa iştirak etmeyeceğine işaret ettiği gibi, İslâm Devletlerinin

⁴⁶ Suyûti Camiu'l-ehâdis c.15, s.389

⁴⁷ Ebu Davud, Bab: İlim Neşrinin Fazileti, Hadis no: 3661\Feyzü'l-Kadir, Şerhü'l Camiüssağır El-Munavi c.5 S.259 hadis no:7219 et Tab'atus-saniye, Daru'l Marife, Beyrut, 1972.

⁴⁸ Hakîm, Müstedrek, c.3, s.598

içinde bir deccâliyet, tahribatıyla âlem-i İslâm'ı başka bir surette etkileyeceğini göstermektedir.

"Evet, nasıl ki sadaka belayı defeder öyle de o fitne zamanında Risale-i Nur, Sefine-i Nuh (Nuh'un Gemisi) gibi Anadolu'yu Cebel-i Cudi (Cudi Dağı) hükmüne getirip, küre-i arzın (yeryüzündeki İkinci Dünya Savaşı gibi) yangınından ve tufanından kurtulmasına sebeptir."⁴⁹

لَنْ تَزَالَ لِلْخِلَافَةِ فِي وَلَدِ عَمِّي صَوِّ أَبِي الْعَبَّاسِ حَتَّى يُسَلِّمُوا هَا إِلَى
الدَّجَالِ

"Hilafeti İslamiye, benim amcam, pederimin kardeşi, Abbas'ın çocuklarında devam edecektir, tâ o Hilafet deccalin tahripkâr eline geçinceye kadar."⁵⁰

لَوْ وَزَنَ مِدَادُ الْعُلَمَاءِ وَ دَمُ الشُّهَدَاءِ لَرَجَحَ مِدَادُ الْعُلَمَاءِ عَلَى دَمِ الشُّهَدَاءِ

"Haşır günü ulemayı hakikatin mürekkepleri şehidlerin kanıyla tartılsa âlimlerin mürekkepleri şühedanın kanına üstün gelecektir."⁵¹

لَيْسَ الشَّدِيدُ الَّذِي يَغْلِبُ النَّاسَ وَلَكِنَّ الشَّدِيدَ الَّذِي يَغْلِبُ نَفْسَهُ عِنْدَ
الْغَضَبِ

"Kuvvetli insan insanları mağlup eden kimse değildir, asıl kuvvetli gazaplandığı anda nefsinı mağlup edendir."⁵²

⁴⁹ Altınbaşak Neşriyat nüshası Osm. Kastamonu Lahikası s. 171

⁵⁰ Suyûti Camiu'l-ehâdis, c.18s. 57

⁵¹ Camiul ehadis, c.18, s.169, h.no: 19136

⁵² Camiul ehadis, c.18, s.248, h.no: 19329

مَا أَهْدَى مُسْلِمٌ لِأَخِيهِ هَدِيَّةً أَفْضَلَ مِنْ كَلِمَةِ حِكْمَةٍ يَزِيدُهُ هُدًى
وَيُرُدُّهُ بِهَا عَنْ رَدًى

"Hiç kimse Müslüman bir kardeşine hikmetli bir kelimeden daha efdal bir hediye vermemiştir. Allah o kimseye o hikmet kelimesi vasıtasıyla hidayetini artırır ya da ondan bir kötülüğü defeder."⁵³

مَا بَيْنَ خَلْقِ آدَمَ إِلَى قِيَامِ السَّاعَةِ أَمْرٌ أَكْبَرُ مِنَ الدَّجَالِ

"Âdem (as)'ın yaratılışından tâ kıyamet kopuncaya kadar kadar insanlık âleminde Deccal'den daha büyük bir hadise yoktur."⁵⁴

Evet, Deccal'in geleceğini Yahudiler de bilmektedir. Zira Ebu's-Suud Mümin Suresi 56. Ayetin tefsirinde bunu şöyle nakleder: "Peygamberimizle mücadele edenlerin Yahudiler olduğu söylenmiştir. Diyorlardı ki, bizim Tevrat'ta ismi geçen arkadaşımız sen değilsin. O Mesih b. Davud, yani Deccal'dir, ahir zamanda çıkacak, saltanatı karaya ve denize erecek, ırmaklar beraberinde gidecek, Allah'ın âyetlerinden (delillerinden) bir âyet olacak, o zaman hükümlerlik tekrar bizim elimize geçecek." İşte yüce Allah onların bu temennilerine (ideallerine) "kibir" ismini verdi ve kuruntularına eremeyeceklerini ifade buyurdu. Alûsî der ki: "Bu mücadelede yahudiler iki yönden yalan söylediler. Önce Resulullah'a 'Sen bizim muteber olan sahibimiz değilsin' sözleriyle yalan söylediler. İkinci olarak, Deccal'i kastederek o Mesih b. Davud'dur diyerek yalan söylediler. Çünkü hangi peygamber gönderildiyse ümmetini mutlaka Deccal'den tahzir buyurmuş, yani sakındırmıştır. O bir 'bişaret', yani müjde değil, fitne ve imtihan aracıdır. Onlar ise onu peygamber yerine tutarak 'sahibimiz' demişlerdir ki bunun,

⁵³ Suyûti Camiu'l-ehâdis, c.18, s.453

⁵⁴ Ahmed ibn Hanbel, Müsned c.26, s.185

Allah'ın âyetlerinden 'bir yetki bir delil olmaksızın' mücadele olduğunda şüphe yoktur."⁵⁵

مَنْ آتَاهُ الْمَوْتُ وَهُوَ يَطْلُبُ الْعِلْمَ كَانَ بَيْنَهُ وَبَيْنَ الْأَنْبِيَاءِ دَرَجَةُ النَّبُوَّةِ

"Her kim ilim talep ederken eceli gelse, vefat etse, onun derecesiyle enbiya derecesi arasında, bir peygamberlik mertebesi kalır."⁵⁶

مَنْ تَعَلَّمَ بَابًا مِنَ الْعِلْمِ (أَيَّ مِنَ الْعِلْمِ الْإِيمَانِيِّ وَالتَّحْقِيقِيِّ) عَمِلَ بِهِ أَوْ لَمْ يَعْمَلْ بِهِ كَانَ أَفْضَلَ مِنْ صَلَاةِ أَلْفِ رَكْعَةٍ فَإِنْ هُوَ عَمِلَ بِهِ أَوْ عَلَّمَهُ كَانَ لَهُ ثَوَابُهُ وَثَوَابُ مَنْ يَعْمَلُ بِهِ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ

"Her kim ilimden (hakikat ve iman ilminden) bir mesele öğrenirse ister onunla amel etsin ister etmesin o kimse hakkında bin rekât (nafile) namazdan daha efdaldır. Eğer teallümle beraber bir de amel eder veya o ilmi başkasına öğretirse hem o öğrettiği kimsenin sevabını hem de kıyamete kadar onunla amel edeceklerin sevabını alır."⁵⁷

مَنْ طَلَبَ بَابًا مِنَ الْعِلْمِ لِيُحْيِيَ بِهِ الْإِسْلَامَ كَانَ بَيْنَهُ وَبَيْنَ الْأَنْبِيَاءِ دَرَجَةُ

"Kim ki İslam'ı ihya etmek niyetiyle ilimden bir bölüm tahsil etse o kimsenin derecesiyle peygamberlik derecesi arasında yalnız bir derece kalmış olur."⁵⁸

⁵⁵ Tefsiru Ebussud Darul İhyautturasul Arabi Beyrut c.7 s.281

⁵⁶ Suyutî, Camiu'l-ehadis, c.41, s.361

⁵⁷ Suyutî, Camiu'l-ehadis, c.20, s.169

⁵⁸ Suyutî, Câmîu'l-ehadis, c.20, s.169

لَا يَجْتَمِعُ أَرْبَعَةٌ فِي الْمُؤْمِنِ إِلَّا أَوْجَبَ اللَّهُ بِهِنَّ الْجَنَّةَ: الصِّدْقُ فِي اللِّسَانِ،
وَالسَّخَاءُ فِي الْمَالِ، وَالْمُودَّةُ فِي الْقَلْبِ، وَالتَّصِيحَةُ فِي الْمَشْهَدِ وَالْمَغِيبِ.

"Müminde dört özellik bir araya gelince, Cenab-ı Hak o mümine bu dört hasleti sebebiyle Cenneti farz kılar. Bunlar; dilinde sıdk, malında cömertlik, kalpte (müminlere) muhabbet; hâzırdakilere ve gâiptekilere karşı, samimi olarak nasihat etmek."⁵⁹

يَكُونُ فِي أَحَدِ الْكَاهِنِينَ رَجُلٌ يَدْرُسُ الْقُرْآنَ (يَعْنِي يَدْرُسُ حَقِيقَةَ الْقُرْآنِ
(دِرَاسَةً لَا يَدْرُسُهَا أَحَدٌ يَكُونُ بَعْدَهُ

"Kalam âlimlerinden birisi gelecek Kur'an'ı (Kur'an hakikatlerini) öyle bir tarzda ders verecek ki ondan sonra onun gibi ders veren olmayacaktır." ⁶⁰

Kur'an'ın manevi bir tefsiri olan Risale-i Nurları dikkatle tetkik edenler, bu asırda o risaleler bu hadisin masadakına dâhil olduğunu kabul ederler.

إِذَا جَاءَ الْمَوْتُ لِطَالِبِ الْعِلْمِ وَهُوَ عَلَى هَذِهِ الْحَالَةِ مَاتَ وَهُوَ شَهِيدٌ

"İlim talebesi ilim tahsil etmekteyken vefat etse o şehittir."⁶¹

أَفْضَلُ الْعِلْمِ الْعِلْمُ بِاللَّهِ قَلِيلُ الْعَمَلِ يَنْفَعُ مَعَ الْعِلْمِ (أَيِ الْإِيمَانِي) وَكَثِيرُ
الْعَمَلِ لَا يَنْفَعُ مَعَ الْجَهْلِ

⁵⁹ Suyûti Camiu'l-ehâdis, c.21, s.43

⁶⁰ Ahmed ibn Hanbel, Müsned, c.39, s.308

⁶¹ Suyûti Camiu'l-ehâdis, c.3, s. 28

"İlmin en efdali ilm-i billahtır (Allah'ı tanımaktır). Bu (imana dair) ilimle beraber amel az da olsa menfaat verir. Fakat cehaletle birlikte amel çok da olsa faydası olmaz."⁶²

أَكْرِمُوا حَمَلَةَ الْقُرْآنِ

"Kur'an hamillerine (hafız-ı kuran olan ve kuran hakikatlerini neşredenlere karşı) ikramda, hürmette bulununuz."⁶³

أَكْرِمُوا الْعُلَمَاءَ فَإِنَّهُمْ وَرَثَةُ الْأَنْبِيَاءِ

"Hakikati bilen âlimlere ikram bulununuz şüphesi ki onlar peygamberlerin varisleridir."⁶⁴

إِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ لَيَبْتَلِيَ الْعَبْدَ الْمُؤْمِنَ ، وَمَا يَنْتَلِيهِ إِلَّا لِكِرَامَتِهِ عَلَيْهِ

"Şüphesiz ki, Allah Azze ve Celle mümin olan kulunu (bir kısım) belalarla imtihan eder. Ancak Cenab-ı Hakk'ın bu musibeti vermesi o kulun Allah katındaki şeref ve kıymeti sebebiyledir."⁶⁵

إِنَّ السَّعِيدَ لَمَنْ جَنَّبَ الْفِتْنََ وَلَمَنْ ابْتُلِيَ فَصَبَرَ فَوَاهَا ثُمَّ وَاهَا

"Said, fitnelerden uzak kalmış kimsedir. Musibet ve fitneye uğradığında da sabredendir. O, ne güzel ve ne hoş bir sabırdır."⁶⁶

⁶² Suyûti Camiu'l-ehâdis, c.5, s.236

⁶³ camiu'sağır c.1, s.306, h.no: 3060

⁶⁴ Fethül kebir c.1, s.214, h.no: 2341/ keşfü'l hafa c.1, s.172, h.no:512

⁶⁵ Suyûti Camiu'l-ehâdis, c.8, s.168

⁶⁶ Ebu Davut, Sünen, Fiten, 2, hane no:4265

إِنَّ الْفِتْنَةَ تَحْيِيءُ فِتْنَسِيفُ الْعِبَادِ نَسْفًا وَيَنْجُو الْعَالَمُ عَنْهَا

“Muhakkak fitne gelmektedir. Kulları parça parça edecektir. Ancak âlimler (ilimleri vesilesiyle) bu fitneden kurtulacaklardır.”⁶⁷

إِنَّهُ سَيُصِيبُ فِي آخِرِ الزَّمَانِ بَلَاءٌ شَدِيدٌ وَلَا يَنْجُو مِنْهُ إِلَّا رَجُلٌ عَرَفَ
دِينَ اللَّهِ فَجَاهَدَ عَلَيْهِ بِلِسَانِهِ وَقَلْبِهِ فَذَلِكَ الَّذِي سَبَقَتْ لَهُ السَّوَابِقُ وَرَجُلٌ
عَرَفَ دِينَ اللَّهِ فَصَدَّقَ بِهِ

“Ahir zamanda çok dehşetli bir bela gelecektir. O dehşetli musibetten ancak Allah'ın dinini bilen ve bu uğurda diliyle ve kalbiyle mücadele eden bir adam kurtulacak. O bu mücadelesiyle kendinden önceki mücahitlerin yolundan gitmiş olur. Ve bir de Allah'ın dinini bilip tasdik eden bir kimse kurtulacaktır.”⁶⁸

أَنَا أَجُودُ وَلَدِ آدَمَ، وَأَجُودُهُمْ مِنْ بَعْدِي رَجُلٌ عَلِمَ عِلْمًا فَنَشَرَ عِلْمَهُ
يُبعَثُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ أُمَّةً وَحْدَهُ

“İnsanların en cömerti benim. Benden sonra onların en cömerdi ise öyle bir adam ki (iman-ı tahkiki) ilmini öğrenir ve neşreder. O kimse kıyamet günü (bütün talebeleriyle) tek başına bir ümmet olarak haşır meydanına gönderilir.”⁶⁹

إِيَّاكُمْ وَالْبِدْعُ فَإِنَّ كُلَّ بِدْعَةٍ ضَلَالَةٌ وَكُلُّ ضَلَالَةٍ تَصِيرُ إِلَى النَّارِ

⁶⁷ Suyûti, Camiu'l-ehâdis, c.7, s.407

⁶⁸ Suyûti, Camiu'l-ehâdis, c.10, s.38

⁶⁹ Suyûti, Camiu'l-ehâdis, c.5, s.446

"Bid'atlardan sakınınız. Şüphesiz ki, bütün bid'atlar dalalettir. Bütün dalaletler de ateşe (Cehenneme) gidecektir." ⁷⁰

لَيْسَ مِنَّا مَنْ تَشَبَّهَ بغيرِنَا لَا تَشَبَّهُوا بِالْيَهُودِ وَلَا بِالنَّصَارَى

"Bizim dışımızdakilere kendilerini benzetenler, bizden değildir. Sakın Yahudi ve Hıristiyanlara kendinizi benzetmeyiniz." ⁷¹

أَفْضَلُ الْجِهَادِ كَلِمَةُ حَقٍّ عِنْدَ سُلْطَانٍ جَائِرٍ

"Cihadın en efdali, (haktan ayrılmış zalimi) cebbar sultana karşı hak bir sözü söylemektir." ⁷²

أَفْضَلُ الْجِهَادِ أَنْ يُجَاهِدَ الرَّجُلُ نَفْسَهُ وَهَوَاهُ

"En efdal cihat kişinin kendi nefesine ve onun (haram) heveslerine karşı mücadele etmesidir." ⁷³

⁷⁰ Camiul ehadis, c.10, s.334

⁷¹ Tirmizi, Sünen, hane no:2695

⁷² Hakim, Müstedrek, c.4, s.505

⁷³ Suyûti, Camiu'l-ehâdis, c.5, s.196

3. ÂLİMLERE GÖRE İLİM EN BÜYÜK MÜRŞİTTİR

İslam âlimleri, yukarıda geçen ayet ve hadis-i şeriflere dayanarak ittifakla; şeriata uygun ilmi ve fikhî bilgileri, doğru ve iyi bir niyetle öğrenmek ve onunla amel etmek, bütün hayırlı amellerden ve ibadetlerden daha faziletlidir diye söylemişlerdir. Zira ilimle bilerek yapılan az amel çok sayılır. Cehaletle yapılan çok amelin ise faydası yoktur. İbadetin sahih ve doğru olması ancak ilimle olur.

Eğer denilse: “Şüphesiz en faziletli ameliniz namazdır.” “Ve en faziletli ibadet duadır.” “Ve en faziletli ibadet Kur’ân’ı okumaktır.” gibi hadis-i şerifler ilmin faziletine dair hadis-i şeriflere muhalif düşüyor.

El-cevap: Âlimlerin ilmin fazileti hususundaki ittifakları bizim için delil olur. Çünkü biz müçtehit olmadığımızdan onları taklit ediyoruz, onların kesin olarak ittifak ettikleri görüşlerine muhalefet edenlere uyulmaz. “Onların içtihatlarına muhalif olduğu düşünülen bir ayet veya hadis onlara ulaşmamıştır ve onlar bunların manasını anlayamamıştır” demek caiz değildir. Ve böyle bir şey olmaz. Onların kıyasına muvafık olan hadis ve özellikle de o hadisle delil getirmeleri başka hadislerle tercih edilir. Bu fazilet kişilere ve zamana göre değiştiği gibi diğer ibadetlerin fazileti, ilmin faziletinden sonra gelir, şeklinde yorumlanabilir.” Zira ilmin hem amel etmek noktasında öğrenene hem de öğretmek noktasında başkasına faydası vardır.⁷⁴

Hem faziletli olan ilim; onunla amel edilen ilimdir, evet namaz kılmayı, dua etmeyi, Kur’an okumayı ve bunlar gibi hadis-i şeriflerde daha faziletli olduğu

⁷⁴ Tarikat-i Muhammediye, Şerh-i Hadimi, İmam Birgivi, c.1, s.372

ifade edilen bütün ibadetlerin ancak ilimle gerçekleşmesi âlimlerin ilmin fazileti hususundaki ittifaklarının ne kadar isabetli olduğunu gösterir.

Buna dair âlimlerin ilim hususundaki görüşlerinden birkaçını buraya almamızda fayda görüyoruz.

Resulullah (sav) Efendimiz: **“Ben ilmin şehriyim, Ali de kapısıdır”**⁷⁵ buyurduğunda Hariciler Hz. Ali’yi çekemediler. Bilginlerinden on kişi kadar kimse bir araya geldiler ve dediler ki: “Onumuz Ali’ye aynı soruyu soracağız ve ayrı ayrı cevap isteyeceğiz. Eğer ayrı ayrı cevap verirse biz de onun âlim olduğunu kabul edeceğiz.”

Hepsi Hz. Ali’nin huzuruna çıktılar. Onlardan birisi:

“Ey Ali! İlim mi üstündür, mal mı?” diye sordu.

Hiz. Ali:

“İlim üstündür,” dedi.

“Delilin nedir?”

Hiz. Ali:

“İlim nebilerden kalmadır. Mal Karun, Firavun ve Haman'dan kalmadır,” buyurdu.

İkincisi:

“Ey Ali! İlim mi üstün mal mı?” dedi.

Hiz. Ali:

“İlim üstündür çünkü ilim sahibini muhafaza eder. Malı ise sahibi muhafaza eder. Onun için ilim üstündür.”

Üçüncü şahıs da aynı suali sordu. Ona da:

“Mal sahibinin düşmanı çaktır. İlim sahibininse dostu çaktır, onun için ilim maldan üstündür,” dedi.

⁷⁵ Kenzü'l- Ummal, c.11 s. 600

Dördüncüsü aynı soruyu sordu:

“İlim daha üstündür. Çünkü mal sarf etmekle azalır. İlim anlatmakla çoğalır,” dedi.

Beşincisi de aynı soruyu sordu. Ona da:

“İlim daha hayırlıdır. Zira mal sahibi cimri diye çağrılır. İlim sahibi ise büyük isimlerle anılır.”

Altıncısına:

“İlim daha üstündür. Çünkü mal hırsızdan saklanır, ilim ise eşkıyadan saklanmaz,” dedi.

Yedincisine de:

“Mal durmakla kayıp olur. İlim durmakla kayıp olmaz cevabını verdi.”

Sekizinci şahsa:

“Mal gönlü karartır, ilim ise nurlandırır,” dedi.

Dokuzuncu şahsa:

“Mal sahibi zenginliği dolayısıyla büyüklük iddia eder. İlim sahibi ise tevazu ile kulluğu iddia eder,”

Onuncu kimseye:

“Mal kalbin katılaşmasına sebep olur. İlim ise kalbin safileşmesine ve rahmete vesile olur, dedi.

Ondan sonra Hazret-i Ali buyurdu ki:

“Dünyada yaşadığım müddetçe bana aynı konuda sual sorulsa, hiç sıkılmadan cevap verirdim.”

Bu ilmi kerameti gören on harici, Hz. Ali’ye tabi oldular ve ona asla karşı gelmediler. Şu hadiseyle Hz. Ali’nin ilim şehrinin kapısı olmaya layık olduğu anlaşılmaktadır.⁷⁶

⁷⁶ Dört Halifenin Menkıbeleri, s.372, Şemseddin Sivasi, Sağlam Kitabevi, Eskin Matbaası, İstanbul,1975

"Gülistan sâhibi Şeyh Sa'dî-i Şîrâzî (de) naklediyor ve diyor ki: "Ben bir ehl-i kalbi tekkede, seyr ü sülûk ile meşgul iken görmüştüm. Birkaç gün sonra onu talebeler içinde, medresede gördüm. 'Ne için o feyizli tekkeyi terkedip, bu medreseye geldin?' dedim. O dedi ki: 'Orada herkes yalnız kendi nefsinin, eğer muvaffak olursa kurtarabilir. Burada ise, bu âlîhimmet şahıslar kendileriyle beraber çocuklarını kurtarmaya çalışıyorlar. Ulüvv-ü cenâblık ve ulüvv-ü himmetlik, bunlardadır. Fazîlet ve himmet bunlardadır. Onun için buraya geldim.' " Şeyh Sa'dî bu vâkıyı, kısaca hulâsasını Gülistan'ında yazmıştır.

Acaba, talebelerin, **نَصْرًا، نَصْرًا، نَصْرًا** gibi sarf ve nahvin küçücük

mes'eleleri tekkelerdeki virdlere râcih gelirse, Risâle-i Nûr, **أَمِنْتُ بِاللَّهِ**

وَمَلَئِكَتِهِ وَكُتُبِهِ وَرُسُلِهِ وَبِالْيَوْمِ الْآخِرِ 'deki hakâik-i kudsiye-i îmâniyeyi en

kat'i ve vâzıh bir sûrette ders verip, en muannid zındıkları ve en mütemerrid feylesofları sustururken, onu bırakıp yahud sekteye uğrıtıp veyahud kanâat etmemek"⁷⁷ (ne kadar doğru olur.)

Ebi Esved (ra) diyor ki: **"İlimden daha üstün bir şey yoktur."**

İbn-i Abbas (ra) buyuruyor ki: **"Hazret-i Davut (as)'un oğlu Hazret-i Süleyman (as) ilim, mal ve saltanat arasında muhayyer (serbest) bırakıldı. O ise ilmi seçti, buna binaen Allah ilim ile beraber mal ve saltanatı da kendisine verdi."**⁷⁸

⁷⁷ Altınbaşak Neşriyat nüshası Osm. Lemalar, s. 306

⁷⁸ Tarikat-i Muhammediye, Şerh-i Hadimi, İmam Birgivi, c.1, s.372

"İlim; aşağıdakileri yükseltir, cahillikte yüksektekileri alçaltır." Hz.

Ali (kv)

"Şu göğsümde saklı duran birçok ilim var. Ah! Onları taşıtabilecek erleri bulabilsem." Hz. Ali (kv)

"İlim; fakirlikte servet, zenginlikte ziynettir." Zübeyr bin Ebubekir (ra)

"İlim; ancak edeple alınır, edeple anlaşılır." Yahya Bin Muaz (ra)

"İlmin özelliğidir ki; az da olsa ondan payı olan sevinir, olmayanlar daima mahzun kalır." İmam-ı Şâfiî (ra)

"İlmi ile amel etmeyen kimse, üzerine kitap yüklenmiş hayvandan başka bir şey değildir." Şeyh Sadi

"Cibilliyetsize ilim öğretmek, eşkıyanın eline kılıç vermektir."

Mevlâna (ra)

"İlmin en büyük düşmanı, sabırsızlıktır." Şems-i Tirmizi

"İlim; çok şeyler bilip rivayet etmek değil, Allah'tan korkmaktır."

İbn-i Mesud (ra)

"İlim öyle bir şeydir ki sen ona tüm gücünü vermedikçe o sana yarısını bile vermez." Ebu Yusuf (ra)

"İlim, insanlara, ekmek ve su kadar lazımdır, ilim, rivayet ve kuru malumat çokluğu değildir, ilim, faydalı olan ve kendisiyle amel edilen şeydir." Ahmed bin Hanbel (ra)

4. FITRATA GÖRE İLİM EN EHEMMİYETLİ VAZİFEDİR

İnsana fitraten yani yaradılış itibarıyla kendisinde bulunan kabiliyet ve özellikler noktasında bakıldığında o insan için en yüce hedefin ilim öğrenmek olduğu anlaşılır. Bediüzzaman Hazretleri de insanın boş bir kaset gibi ilim öğrenebilecek istidat ve yetenek ile dünyaya gönderilmesi, onun asıl vazifesinin Allah'a inanmakla ilim öğrenmek olduğunu şu şekilde ifade ediyor.

“İman, insanı insan eder. Belki insanı sultan eder.” Ve onu bütün varlıkların idarecisi haline getirir. Öyle ise, insanın asıl vazifesi, iman ve duadır. Bunlar da ancak ilim ve marifet ile mümkün olabilir. Küfür, insanı gayet âciz bir canavar hayvan eder. Zira kâfir olan acizdir; bir hastalık mikrobuna, açlık ve susuzluğa, bilhassa ölüme karşı dayanamadığı halde, bir bomba ile birçok katliam yapabilir. Veya kâfir olup dinden çıkmak ile hem başlangıcı ve sonu olmayan Cenab-ı Hakk'ı inkâr eder hem Cenab-ı Hakk'ın bütün isimlerini inkâr edip hiçe sayar hem de varlıkları Cenab-ı Hakk'a nispet etmemekle değerlerini düşürdüğünden onların hukukuna girer.

Evet, hayvanların ve insanların farklı özelliklerle dünyaya gelmeleri bu davayı açık ve kesin olarak ispat eden binler delillerden biridir. Evet, insan, ancak iman ve ilim ile gerçek insan olduğunu gösterir. Çünkü hayvan dünyaya geldiği vakit, âdeti başka bir âlemde, başka bir yerde tam yetişmiş gibi, istidadına göre mükemmel olarak gelir, yani gönderilir. Ya iki saatte ya iki günde veya iki ayda, bütün hayat şartlarını ve kâinatla olan münasebet ve irtibatını ve yaşamak için gerekli olan kanunları, düsturları öğrenir, meleke (maharet) sahibi olur. İnsanın yirmi senede kazandığı yaşama gücünü ve çalışma yeteneğini, serçe ve arı gibi bir hayvan yirmi günde tahsil eder, öğrenir, yani ona ilham olunur. Demek hayvanın asıl vazifesi; eğitim görerek

mükemmel bir hale gelmek, marifet kesbetmekle terakki edip ilerlemek ve Allah (cc)'a karşı aczini göstermekle ondan meded istemek, dua etmek değildir. Belki vazifesi; istidadına ve yeteneğine göre taammüldür, çalışmaktır ve yaptığı hizmetle fiili olarak Cenab-ı Hakk'a ibadet etmektir.

İnsan ise her şeyi öğrenmeye muhtaç ve hayat kanunlarına cahil olarak dünyaya gönderilir, hatta yirmi senede tamamen hayat şartlarını öğrenemez. Belki ömrünün sonuna kadar öğrenmeye muhtaçtır. Hem gayet âciz ve zayıf bir surette dünyaya gönderilip bir-iki senede ancak ayağa kalkabilir. On beş senede ancak zarar ve menfaatini fark eder. Ancak toplumsal hayatın yardımıyla, menfaatlerini temin eder ve zararlardan sakınabilir. Demek ki, insanın yaratılış vazifesi; ilimle, eğitimle mükemmel bir duruma gelmek ve Cenab-ı Hakk'a dua ile ibadet etmektir. Yani: "Kimin merhametiyle böyle hikmetli ve münasip bir şekilde idare olunuyorum? Kimin ikramıyla böyle şefkat edilerek terbiye ediliyorum? Nasıl birisinin lütuf ve ihsanlarıyla, böyle nazlı olarak besleniyorum ve idare ediliyorum?" gerçeğini bilmektir. Ve binden ancak birine eli yetişemediği ihtiyaçlarına dair Kadı-ül Haca't'a, yani ihtiyaçları yerine getiren Cenab-ı Hakk'a, acizlik ve fakirlik lisanıyla yalvarmaktır ve dua ile her ihtiyacını ondan istemektir. Yani aczin ve fakrın kanatlarıyla ibadetin en yüce mertebelerine ulaşmaktır.

Evet, ilim insanın ulaşabileceği bütün mükemmellikler ve başarıların esasıdır. İlim; iman ve İslamiyet'in temeli, dünya ve ahiret saadatinin vesilesidir. Şüphesiz bir insan ancak iman ve İslamiyet'in şartlarını bilirse onlara inanır. İnsan, ibadetin gerekliliğini ve nasıl yapıldığını bilmeden o ibadeti yapamaz. Dünya işlerini başarmak dahi ilim ve bilgi ile mümkündür. Bir talebe bildiği kadar dersinde başarılı olur. Ticareti bilmeyen birisi de yaptığı ticarette başarılı olamaz. Öyle de dünyada bizim için faydalı olan bütün işlerdeki

başarı, o işleri bilmekliğimizle orantılıdır. Ömer bin Abdülaziz: **“Cahil adamın yaptığından daha çok bozduğu olur.”** demiştir.

Bütün ilimlerin ve bilgilerin başında marifetullah olan Cenab-ı Hakk'ı tanımak gelir. Zira her şey Allah (cc)'ın güzel isimlerinin tecellisinden oluşmuştur. Evet, bir saat hayatı dünyanın bin sene hayatından üstün olan Cenneti kazanmak ancak onun varlığını ve nasıl kazanılacağını bilmekle mümkündür. Ve bütün saadetlerin temeli ve esası olan Cenab-ı Hakk'ın Cemalini görmek ki onun bir saati, Cennet hayatının bin senesinden daha üstündür ancak onunla müşerref olmak, o Cemalin varlığını ve nasıl kazanılacağını bilmekle mümkün olur. Hatta ehl-i tahkikin ittifakıyla kâfirlerin ahirette çektikleri en şiddetli azap, Cenab-ı Hakk'ın Cemalini görmekten mahrum kalmalarıdır. Demek insanlık için bütün mükemmelliklerin, güzel ahlakın ve menfaatlerin esasında ve özünde ilim vardır.

Öyle de cehalet; inat ve gafletin, her türlü küfür ve dalaletin, ihtilal ve anarşiliğin, zulüm ve ahlaksızlığın temelini oluşturur. Evet, iman ve İslamiyet'in esaslarını inkâr olan küfrün temelinde cehalet vardır. Zira kâfirler o esasların varlığını ve onlara inanmak gerektiğini ve aynı zamanda dünya ve ahiret saadetine vesile olabilecek Cennet ve Cemalullah'ı kazandıracak İslamî emir ve yasakları da hakkıyla bilmedikleri için kabul edip yaşamıyorlar. Evet, yalan, hırsızlık, iffetsizlik, anarşi ve zulüm gibi her türlü ahlaksızlığa düşmenin temelinde yine cehalet vardır. Çünkü bunların şahsi ve toplumsal hayata getirdikleri zararın ne kadar büyük olduğu hakkıyla bilinmediği için bu ahlaksızlıklar gerçekleşiyor.

Ayet-i kerime:

إِنَّهُ كَانَ ظَلُومًا جَهُولًا

“Muhakkak ki insan çok zalim ve cahildir.”⁷⁹ buyurulmakla da cahilliğin ne kadar kötü ve fena bir şey olduğu gayet açık bir surette gösterilmektedir.

Demek insan bu âleme ilim ve dua vasıtasıyla kemalat kazanmak için gelmiştir. Varlık ve yetenek itibarıyla her şey ilme bağlıdır. Ve bütün hakiki ilimlerin esası ve madeni, nuru ve ruhu; marifetullahtır, Allah (cc)’ı hakıyla tanımaktır. Bu ise ancak Allah (cc)’ın varlığını bilip inanmak ile mümkün olabilir.⁸⁰

Yâ Rabb! İman hakikatlerini ve Kur’ân ilmini hakıyla anlamayı, bütün kardeşlerimizle birlikte bizlere nasip eyle. Mahfuz olan iman-ı tahkikî ile bizleri huzuruna al. Âmin. Bi hürmeti seyyidi’l mürselin.

⁷⁹ Ahzâb, 72

⁸⁰Altınbaşak Neşriyat nüshası Osm. Sözlür, s. 107, 108.

İKİNCİ BÖLÜM: KUR'AN'IN TEMEL TAŞI HARFLERİDİR VE
ŞEİRİN TAĞYİRİ

NEDEN İSLAM HARFLERİ?

Maalesef insanlar inandıkları gibi yaşamayınca, yaşadıkları gibi inanmaya başlarlar. Harf inkılabından sonra insanlarımız Latin harfleriyle meşgul olup ona alışkanlık kazanmalarından dolayı maalesef inançlı bir kısım insanlar dahi Kur'an harflerinin aleyhinde konuşabilecek kadar ileriye gitmişlerdir. Bu durum bir felakettir, hatta bazen dalaletle götürebilecek kadar büyük bir musibet haline gelmiştir.

İşte bu hususta; bilmeyerek bid'ata taraftar olmak gibi bir hataya düşen ehl-i imanın kurtulması ümidiyle bu yazıyı kaleme aldım.

Evet, Müslümanların yazısı Kur'an harfleridir.

Hem Kur'an'ı başka harflerle yazmak haramdır.

Hem Kur'an harflerinin kazandırdığı sevap çok ehemmiyetlidir.

Hem Kur'an harflerinin yazılması beş türlü ibadet sayılır.

Hem Kur'an harfleriyle yazmanın dünyevi çok faydaları vardır.

Hem Risale-i Nur'un birinci vazifesi de Kur'an harflerini muhafaza etmektir.

Hem Kur'an harfleri, şair-i İslamiyeden olması cihetiyle çok ehemmiyetlidir.

Hem şahs-ı maneviyei oluşturmak noktasında ve o harflerle yazılmış hakikatleri öğrenmek için o harflerle meşgul olmanın çok önemi vardır.

Böylece bu hakikatleri sekiz başlık altında izah etmeye çalışacağız. Risale-i Nurlardan yapılan alıntılar çoğunlukla mana itibariyledir.

1) MÜSLÜMANLARIN YAZISI KUR'AN HARFLERİDİR

“Bugün size dininizi **اَلْيَوْمَ اكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ وَاَتَمَمْتُ عَلَيْكُمْ نِعْمَتِي**

kemale erdirdim. Üzerinize olan nimetimi tamamladım ve sizin için din olarak İslam’a razı oldum.”⁸¹ Ayet-i kerimesi Cenab-ı Hak, İslamiyet’i insanların dünya ve ahiretlerini kazandıracak her türlü kanun ve adaları içinde toplamış olarak, tam ve mükemmel bir şekilde gönderdiğini buyurmaktadır. **كُلُّ بِدْعَةٍ ضَالَّةٌ وَكُلُّ ضَلَالَةٍ فِي النَّارِ** “Bütün bid’atlar

dalalettir, sapıklıktır. Bütün dalaletler ateştedir.”⁸² Hadis-i şerifi ise bu İslamî düsturları beğenmeyip yeni düsturları onların yerine geçirmekle o İslamî ahkâm ve düsturları değiştirmenin bid’at ve ateş olduğunu açıkça ifade etmektedir.

İslamî emirlerin mertebeleri vardır. Bir kısmı farz ve vaciptir ki, bunlara ‘muhkemat’ denilir. Bunlar İslamiyet’in temel esaslarıdır. Bunları yapmaya herkes mecburdur. Yapmayan için şiddetli azap ve ceza vardır. Bir kısmı da nafilelerdir ki, yapılmasında maddi ve manevi olarak çok büyük fayda ve sevap vardır. Bunlar ezan, kamet ve yazı gibi ibadete tâbi sünnetlerdir. Bunların terkinde ceza ve ikab yoktur. Fakat bu sünnetleri bozmak ve değiştirmek ise bid’at ve dalalet olduğundan Cehennem ateşine sebebiyet veren büyük bir cürümdür. Diğer bir kısmı da adab-ı muâşeret denilen Peygamberimiz (sav)’in güzel âdetleri ve fitrî hareketleridir. İster şahsî hayat, ister toplumsal hayat için olsun bunları yapmanın çok hikmet ve faydaları vardır. Bunları yaşamak çok güzel olmakla beraber âdetleri ibadet hükmüne

⁸¹ Mâide, 3

⁸² Müslim, Kitabü’l Cuma, c.1 s.592 Ebu Davud, Sünnet, c.5 s.15 Müsned-i Ahmed c.3 s.31

geçirir. Fitrî olarak yapmak mecburiyetinde olduğumuz yemek, içmek, yatmak adaları gibi. Bunları terk etmek ve bozmak bid'at değildir ama büyük bir sevaptan mahrum kalınır.

2) KUR'ÂN BAŞKA HARFLERLE YAZILMAZ

Kur'ân-ı Azîmüşşân'ı, Kur'ân harfleriyle yazmak, hak mezheplerin ittifakıyla farzdır. Hatta Kudûrî ve İânetü't-Tâlibîn kitaplarında **"Başka harufatla yazılan Kur'ân veya bir sure, Kur'ân olarak kabul edilmez."** diye izahat vardır.

Mesela: **الْحَمْدُ لِلَّهِ** 'ın kısa bir mealı: "Ezelden ebade kadar her kimin, kime

ve neye karşı hamd, şükür ve övgüsü olmuşsa bütün bunlar varlığı farz olan Allah'a mahsustur ve O'na gider." Zira varlıklarda bulunan her türlü mükemmelliğin ve güzelliğin ve onlardan gelen her çeşit iyiliğin asıl sahibi Allah'tır. Öyleyse onlara karşı yapılan övgü ve teşekkürler de Cenab-ı Hakk'a gider.

İşin farkında olan bir mü'min **الْحَمْدُ لِلَّهِ** cümlesini şu niyetle söyler: "Ey

Rabb'im! Bütün varlıkların tüm zamanlarda, kendilerine mahsus dilleriyle yaptıkları külli ve geniş olan bütün teşekkürlerini ve övgülerini kendi cüzi hamd ve teşekkürümle beraber bunların hepsini kendi namıma sana takdim

ediyorum. Çünkü sen bunların hepsine layıksın." **إِنَّمَا الْأَعْمَالُ بِالنِّيَّاتِ**

“Ameller niyetlere göredir.”⁸³ sırrına binaen bütün bu hamdleri kendisi yapmış gibi sevap kazanır.

Bu Kur’ân cümlesi “ح” ile olursa bu manayı ifade eder, zira “hamd” kelimesi

“ح” harfiyle hamd ve şükür manasını ifade eder. “ه” ile olursa ölüm ve helak

manasını ifade eder. Hâlbuki “ح” harfi Latin alfabesinde bulunmuyor. “ح

خ, ve ه” harflerinin yerine yalnız “h” harfi kullanılır.

Aynı zamanda “yarattı” manasında olan

“وَهُوَ الَّذِي خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ” “O Allah ki; yerleri ve gökleri

yaratmıştır.” ayetindeki “خَلَقَ” kelimesi “خ” ve “ق” ile yazılır. Latin

harfleriyle yazılacak olursa “هَلَكَ” “h” ve “k” ile yazılacaktır ki, “helak etti,

yok etti” manasını ifade eder. “الْعَالَمِينَ” kelimesi de “ع” ile yazılır. Latin

alfabesinde “ع” olmadığından “âlemin” “a” ile yazılır.

⁸³ Buhârî, Bedü’l-Vahy, 1; Müslim, İmare, 155; Ebu Davud, Talak, 11

Ya “elemeler” manasını ifade eder veya hiçbir mana ifade etmez. Veyahut Kur’ân harflerinden bir harfi ifade etmek için birden fazla harf kullanmak icap eder ki, o da Kur’ân harflerini tam olarak karşılayamamaktadır. Bunu yapmak ayetlerin anlamını değiştirir.

Hem Kur’ân harflerinin her birisinin cifir ilmiyle de bir rakam karşılığı vardır. O cihette de birçok mana ve hikmetleri ifade eder. Başka harflerle yazıldığında o manalar ve hikmetler kaybolur. Ve daha bunlara benzer Kur’ân’a ait birçok sırlar ve hikmetler zayi olur. Bu örneklerle kıyasen Kur’an’ı başka harflerle yazmak, birçok ayetin manasını değiştirdiği için İslam âlimleri, Kur’an’ın başka harflerle yazılmasına fetva vermemişlerdir.

Kur’ân harfleri hususunda Bediüzzaman Hazretleri bir suale şu şekilde cevap vermiştir:

“Sual: En mühim hakaik-i Kur’ân’iye ve imaniye ile meşgul olduğun halde neden onu muvakketen (geçici olarak) bırakıp, en ziyade manadan uzak olan huruf-u hecaiye’nin adedlerinden (alfabetik sayılarından) bahsediyorsun?”

El cevap: “Çünkü bu meş’um (uğursuz) zamanda Kur’ân’ın bir temel taşı olan hurufuna hücum ediliyor. Ve onların tebdiline (değiştirilmesine) çalışılıyor.”

84

Bu cevaptan da anlaşılıyor ki; Kur’ân harfleri, ilahi muazzam bir kale hükmünde olan Kur’ân’ın bir temel taşıdır, değiştirilemez. O taşı almak bilerek veya bilmeyerek o kaleyi yıkmaya çalışmaktır. Böyle yanlış bir hareketten Allah (cc)’a sığınırız.

Hem yine diyor ki: “Kur’ân harflerini tercüme ile tahrif etmek, değiştirmek ve bozmak isteyen mülhidlerin (dinsizlerin), bu dehşetli cinayetlerine ve

⁸⁴ Rumuzat-ı Semaniye, s. 121.

tahriplerine mukabil, cihat eden Said, harflerin tevafukundan çok araştırmalar yapması lüzumsuz olmadığı gibi, israf ve ifrat değildir ve manasız olmaz.”⁸⁵

Bediüzzaman Hazretleri, Kur’ân harfleri için bu cihadı yaparken Latin harflerine sahip çıkıp müdafaa edenler bu mücadelede hangi tarafta yer aldıklarına bir baksınlar. Acaba Bediüzzaman Hazretleriyle mi beraber oluyorlar yoksa onun düşmanlarının safında mı yer alıyorlar görsünler. Allah’a sığınırız.

3) KUR’ÂN HARFLERİYLE YAZMANIN İBADET OLMASI

“Kur’ân-ı Hâkim’in, nass-ı hadîs ile yani hadisin kesin ifadesiyle her bir harfinin on sevabı var; on hasene sayılır, on meyve-i Cennet getirir. Ramazan-ı Şerif’te her bir harfin, on değil bin ve Âyet-ül Kürsî gibi ayetlerin her bir harfi binler ve Ramazan-ı Şerif’in Cumalarında sevabı daha ziyadedir. Ve Leyle-i Kadir’de otuz bin hasene sayılır. Evet, her bir harfi otuz bin bâki meyveler veren Kur’ân-ı Hâkim, öyle bir nuranî şecere-i Tûbâ (Cennet ağacı) hükmüne geçiyor ki; milyonlarla o bâki meyveleri, Ramazan-ı Şerif’te mü’minlere kazandırır. İşte gel, bu kudsî, ebedî, kârlı ticarete bak, seyret ve düşün ki: Bu hurufatın kıymetini takdir etmeyenlerin ne derece hadsiz bir hasaret ve zararda olduğunu anla!”⁸⁶

Ahirete ait fayda ve ibadet noktasında da Kur’ân hurufatının ehemmiyeti azîmdir. Bediüzzaman Hazretleri, bu ciheti Risale-i Nurlar’da en mükemmel

⁸⁵ Altınbaşak Neşriyat nüshası Osm. Kastamonu Lahikası s. 83

⁸⁶ Altınbaşak Neşriyat nüshası Osm. Mektubat s. 249

bir şekilde izah etmiştir. İki hadis-i şerif ile o izahların bir kısmını aynen buraya alıyoruz.

Birincisi: **يُوزَنُ مِدَادُ الْعُلَمَاءِ بِدِمَاءِ الشُّهَدَاءِ** yani: **“(Mahşerde) ulemâ-yı**

hakîkatin (sarfettikleri) mürekkebi, şehidlerin kanıyla muvâzene edilir; (o kıymette olur.)”⁸⁷

İkincisi: **مَنْ تَمَسَّكَ بِسُنَّتِي عِنْدَ فَسَادِ أُمَّتِي فَلَهُ أَجْرُ مِائَةِ شَهِيدٍ** yani,

“Ümmetimin fesada düştüğü bir zamanda, kim benim sünnetime temessük edip sımsıkı sarılırsa ona yüz şehid sevabı vardır.”⁸⁸

Bu iki hadîs-i şeriften alınan bir ilhamla, Risale-i Nur'u Kur'ân yazısı ile yazmanın dünyevî ve uhrevî pek çok faidelerinden, Risale-i Nur'da beyan edilen ve nur talebelerinin tecrübeleriyle tasdik edilen yalnız birkaç tanesini beyan ederiz.

4) KUR'ÂN HARFLERİNİN BEŞ TÜRLÜ İBADET OLMASI

Evet, nasıl ki; selam vermek sünnettir, almak ise farzdır. O sünneti işlemek bir farzın da yapılmasına vesiledir. Öyle de yazı yazmak sünnet olduğu halde beraberinde beş farz ibadetin sevabını da kazandırır.

⁸⁷ Kenzu'l-Ummal c.10 s.141

⁸⁸ Et- Tergib vet- Terhib c.1 s.80

A. MANEVÎ CİHAT

Evet, maddi ve manevi olmak üzere cihat iki kısımdır. **Birincisi:** maddi cihattır ki; düşmana karşı mukaddesatımızı, vatanımızı ve hukukumuzu silahla müdafaa etmektir ve buna küçük cihat denilir. **İkincisi:** manevi cihattır ki; dinimizi öğrenmek ve yaşamak ve başkasına da öğretip yaşatmaya çalışmakla, başta nefis ve şeytanımız olmak üzere din düşmanlarına karşı manen mücadele etmektir. Buna da büyük cihat denilir. Bu cihat, farz-ı kifaye iken; bu zamanda bu vazifeyi sadece âlimlerin yapması yeterli olmadığından bu manevi cihat, herkese muzaaf (kat kat) bir farz-ı ayın haline gelmiştir. Yazıyı yazmak veya yazdırmak vesilesiyle; bu farz olan vazifeyi yerine getirmiş oluruz.

B. ÜSTADINA YARDIM ETMEK

Bediüzzaman Hazretleri farz olan emr-i bi'l-mâruf ve nehy-i ani'l-münkeri yerine getirmek için iman hakikatlerini yaymaya çalışıyor. Yazarlar, Kur'ân'dan alınan bu iman hakikatlerini yazmak veya yazdırmak suretinde onları neşretmek ile hem Bediüzzaman Hazretlerinin kazandığı sevaplara hissedar olur. Hem de farz olan emr-i bi'l-mâruf ve nehy-i ani'l-münker denilen ibadeti de yerine getirmiş olurlar. Bu hususta Peygamberimiz (asm): **"Siz emr-i bi'l-mâruf ve nehy-i ani'l-münkeri ya yaparsınız veyahut Cenab-ı Hak sizin şerli olanlarınızı sizlere musallat eder. Sizin hayırlılarınız o şerlilerinizden kurtulmak için dua ederler fakat onların duaları kabul olunmaz."**⁸⁹ buyurmuştur. Ve bu manayı ifade eden başka hadis-i şerifler de vardır.

⁸⁹ Feyzül-Kadir, Şerhü'l Camiüssağır El-Munavi c.5 s. 260 hadis no:7223 et- Tab'atus-saniye, Daru'l Marife, Beyrut, 1972.

Önceki ümmetlerde de olduğu gibi, emr-i bi'l-mâruf ve nehy-i ani'l-münker denilen farzın terk edilmesi, bir toplumun helak olmasına sebep olur. Allah'a hamdolsun iman hakikatlerini yaymaya vesile olan yazıyı yazmak, bu farz ibadetin sevabını da bize kazandırır.

C. İMANA HİZMET ETMEK

Bediüzzaman Hazretleri bir başka eserinde ise imana hizmet etmenin önemini şöyle ifade eder: **"Bu zamanda en büyük bir ihsan, bir vazife; imanını kurtarmaktır, başkalarının imanına kuvvet verecek bir surette çalışmaktır."**⁹⁰

Ve yine der ki:

"Her şakirdin vazifesi, yalnız kendi imanını kurtarmak değil; belki başkalarının imanlarını da muhafaza etmeye mükelleftir. O da hizmete ciddi devam ile olur."⁹¹

Demek her talebenin hem kendi imanının hem de başkalarının imanlarının kurtulmasına hizmet etmesi farzdır. Yazı yazmak, yazma sünneti ile beraber bu farzın sevabını da kazandırır. Ayrıca yazı yazmanın imana hizmet etmeye vesile olma noktasında ne kadar kıymetli bir ibadet olduğunu ve ne kadar büyük bir sevap kazandırdığını, Peygamberimiz (asm) bizlere şöyle müjde veriyor: **"Bir kişinin hidayetine vesile olmak, üzerine güneşin doğup battığı her şeyden daha hayırlıdır."**⁹²

⁹⁰ Latince Emirdağ Lahikası-1 s. 62

⁹¹ Altınbaşak Neşriyat nüshası Osm. Kastamonu Lahikası s. 258

⁹² Buhari, Sahih, Cihad, 4, 58, Müslim, Fedâiu'l-Ashâb, Hadis no: 2406

Çünkü **"sebepe olan yapan gibidir"**⁹³ sırrınca, birisinin imanını kurtarmak, ona dünyanın on katı kadar büyük bir Cenneti, bir mülk-ü bakiyi kazandırdığı gibi vesile olan da o kadarını kazanmış olur.

D. KALEMLE İLMİ TAHSİL ETMEK

Peygamberimiz (asm): **"İlim öğrenmek kadın erkek her Müslümana farzdır"**⁹⁴ diye ferman etmiştir. Yazının kazandırdığı mükâfat hususunda da **"Kıyamet gününde âlimlerin mürekkebi şehitlerin kanıyla tartılır. Âlimlerin mürekkebi şehitlerin kanından üstün gelir."**⁹⁵ diye buyurur.

E. TEFEKKÜRÎ OLAN İBADETİ YAPMAK

Allah'ın yapmamızı ferman buyurduğu tefekkür, Risale-i Nur'un dört temel esasından biridir ve kalp ile olur, aynı zamanda en önemli bir zikirdir, o da üç türdür:

Birincisi:

Cenabı Hakk'ın zatına ve sıfatlarına delâlet edip onları ispat eden delilleri tefekkür etmek ve bu delillere şüphe getiren itirazlara karşı tefekkür edip izahlar getirmektir.

İkincisi:

Cenab-ı Hakk'ın, insanlara yüklediği mükellefiyet ve sorumluluğu ve onun hükümlerini, emir ve yasaklarını ve vereceği mükâfat ve cezalarını ispat eden

⁹³ Bu manayı teyit eden bir hadis için bakınız Müslim c.2 s.1506

⁹⁴ Tirmizî, Buhârî, Müslim, Muvattâ, İbn Mâce İbn Mâce, Mukaddime, 17

⁹⁵ Keşfü'l Hafa ve Müzilül İl Bas 3281 s. 400/ Darül Kütübül İlmiyye Beyrut

ve onların ne suretle olacağını gösteren deliller üzerinde düşünmektir. Zira insanların yaptıkları iyiliğe mukabil mükâfatın söz verildiğini ve yapılan günahlara mukabil de tehdit mahiyetindeki cezanın verileceğini bilmek ile o emir ve yasakları yerine getirmek onlar için kolaylaşır.

Üçüncüsü:

Allah'ın mahlûkatının sırları ve anlamları üzerinde düşünmek. Bu düşünce ile mahlûkatın her zerresi, Cenab-ı Hakk'a ait kutsî sıfatlar âleminin karşısında bulunan cıvalı bir ayna gibi olur. Kul, o aynaya baktığı zaman, kulun bakışının ışıkları, o aynada tecelli eden Cenab-ı Hakk'a ait celâl denilen varlığına, isim ve sıfatlarına intikal eder ve onları anlar. İşte bu makam, sonsuz mertebeleri olan bir makamdır.⁹⁶

Herkes hissesine göre bu imanî olan tefekkürden istifade eder. Tefekkür ise iki kısma ayrılır.

Birincisi enfüsidir:

İnsanın kendi şahsından başlayarak Cenab-ı Hakk'ın aynası hükmündeki kendi varlığını inceleyip derin bir düşünce ve tefekkürle kendi üzerinde tecelli eden isimleriyle O'nu tanımasıdır. Bu yol insanı sahil-i selamete çıkarır.

İkincisi afakidir:

İnsanın, etrafındaki geniş dairede bulunan bütün varlıkların üzerinde düşünüp tefekkür ederek onlarla Cenab-ı Hakk'ı tanımaya çalışmasıdır. Bu tefekkür sathî yani yüzeysel olarak yapılır. Zira insan cüz'î fikriyle bütün varlıkları kuşatamaz. Eğer onların üzerinde derin bir tefekküre dalarsa, ya niçin tefekkür ettiğini unuttur, hedefini kaybeder veyahut tabiat bataklığına

⁹⁶ Fahr-i Razi, Tefsirül Kebir c. 3 s. 159 Darül Fikir, Lübnan

sapar. Bediüzzaman Hazretleri de afaki tefekkürün bu kısmı için "Sahilsiz bir denizdir, dalma boğulursun." der.

5. KUR'ÂN HARFLERİNİN BEŞ TÜRLÜ DÜNYEVÎ FAİDESİ

A. RIZIKTA BEREKET

Bu hususta Hz. Ali Efendimizden rivayet ediliyor; "çocuklarınıza hat sanatını öğretiniz çünkü hat rızkın kapısıdır."

Hem: "hat idareciler için mükemmelliktir, zenginler için güzelliiktir, fakirler için maldır" denilmiştir.

Kur'ân yazısını yazmanın rızka bereket vesilesi olduğu Risale-i Nur'un birçok mektuplarında ifade edildiği gibi, pek çok Nur Talebelerinin şahadetleriyle de sabittir.

B. KALPTE RAHAT VE SÜRUR

Evet, yazı yazmak ibadet olması ve sevap kazandırması cihetiyle kalbe rahat ve huzur verir.

Bediüzzaman Hazretleri bu hakikati şöyle ifade eder: "Bu havalide şakirtler yeminle itiraf ediyorlar ki; biz Nur'un hizmetinde çalıştıkça, hem maişetçe, hem istirahat-i kalpçe, bir genişlik bir ferahlık görünür bir surette hissediyoruz."⁹⁷

⁹⁷Altınbaşak Neşriyat nüshası Osm. Kastamonu Lahikası s.258

"Risale-i Nur'u yazan veya yazdıran Risale-i Nur talebesi ünvanını alır"⁹⁸
cümlesi Risale-i Nur'a hizmet etmenin başında yazı yazmak geldiğini gösterir.

C. MAİŞETTE SÜHULET

"Ben pek kat'î bir surette ve bine yakın tecrübelerim neticesinde kat'î kanaatim gelmiş ve ekser günlerde hissediyorum ki: Risale-i Nur'un hizmetinde bulunduğum günde, o hizmetin derecesine göre kalbimde, bedenimde, dimağimde (beynimde), maişetimde bir inkişaf, inbisat (genişlik), ferahlık, bereket görüyorum. Hem orada (Isparta'da) iken, hem burada (Kastamonu'da) çok kardeşlerimden aynı hâleti hissettim ve ediyorum. Ve çokları itiraf ediyor ki, "Biz de (o ferahlığı) hissediyoruz" derler. Hatta size geçen sene yazdığım gibi benim pek az gıda ile yaşadığımın sırrı, o bereketmiş.

Hem İmam-ı Şafîî (ra)'den rivayet var ki; "hâlis talebe-i ulûmun rızkına, ben kefalet edebilirim" demiş. Çünkü rızıklarında vüs'at (genişlik) ve bereket olur. Madem hakikat budur ve madem hâlis talebe-i ulûm ünvanına Risale-i Nur şakirdleri bu zamanda tam liyakat göstermişler; elbette şimdiki açlık ve kahta (kıtlığa) mukabil Risale-i Nur hizmetini bırakmak ve zaruret-i maişet özrüyle, maişet peşine koşmak yerine en iyi çare, şükür ve kanaat ve Risale-i Nur talebeliğine tam sarılmaktır.

Evet, her tarafta bu derd-i maişet herkesi sarsıyor. Ehl-i dalalet bundan istifade eder. Ehl-i diyanet de (hizmeti ihmal etmekte) kendini mazur bilir, "Zarurettir, ne yapalım?" der. Demek ki, Risale-i Nur şakirdleri bu açlık ve zaruret musibetine karşı, yine Nur'la mukabele etmeli."⁹⁹

⁹⁸ Altınbaşak Neşriyat nüshası Osm. Kastamonu Lahikası s. 25

⁹⁹ Altınbaşak Neşriyat nüshası Osm. Kastamonu Lahikası s. 258

D. İŞLERİNDE MUVAFFAKİYET

“Mehmed Feyzî (ra)’nin yediği şefkat tokadıdır. Evet, Üstâdım bana: “Mu’cizât-ı Ahmediye (asm)’yi kardeşim Husrev tarzında yaz” diyordu. Ben, yani Mehmed Feyzî, bir parça tembellik ettim. Birden, yirmi sekizlilerle askere istenildim. Yine Üstâdım dedi: “Git, Mu’cizât-ı Ahmediye (asm)’yi yaz, seni şimdi vermeyeceğim.” Sonra başladım. O emir bir hafta geri kaldı. Tekrar bir ârıza ile nasılsa Mu’cizât-ı Ahmediye (asm)’nin yazılması noksanlaştı. Tekrar askere çağırıldım. Üstâdım: “Git, yaz!” dedi.

Ben gidip kemâl-i ciddiyet ve sadâkatle Mu’cizât-ı Ahmediye (asm)’yi yazmaya başladım. Fevkalme’mûl (beklenmeksizin) ikinci defa emir geri kaldı. Tekrar bir ma’zerete binâen Mu’cizât-ı Ahmediye (asm)’yi yazamadım. Üstâdım dedi: “Madem Mu’cizât-ı Ahmediye (asm)’yi yazmakta tekâsül (tembellik) ettin. Şimdi senin vazîfen Risâle-i Nûr hesabına askerliktedir.” Birden emir geldi, bir şefkat tokadı yedim. Vazîfeme gönderildim. Cenâb-ı Hakk’a şükürler olsun, mümkün olduğu kadar Risâle-i Nûr’a çalıştım ve çalıştırıldım. Üstâdımın bize söylediği gibi, altı-yedi ay sonra terhîs edildim. Sevgili Üstâdım ve Risâle-i Nûr’un kudsî vazîfesine kavuştum. İnşâallâh bu kabâhatim affolunmuştur.”¹⁰⁰

Bu hususta benim de birçok tecrübem vardır. Yanımızda medresede kalan talebe kardeşlerimizden yazısına, hizmetine dikkat edenler çoğunlukla derslerinde başarılı oluyorlar, yazısına medrese programına dikkat etmeyenler çoğunlukla okul derslerinde de başarılı olamıyorlar buna dair birçok örnek vardır. Makamın kısalığı münasebetiyle detayına giremiyorum.

¹⁰⁰ Altınbaşak Neşriyat nüshası Osm. Sikke-i Tasdik-i Gaybi, s.33

Kalemle Nurlara hizmet ve sadakatle talebesi olmanın iki mühim neticesi vardır:

Birincisi: Âyât-ı Kur'âniyenin işaretıyla, imanla kabre girmektir.

Evet, ayet-i kerimelerde: "Gerçekten (biz) insanı, en güzel bir biçimde (âlemi içinde toplayabilecek bir kıvamda ve bir çekirdek suretinde) yarattık.

Sonra onu, (esfel-i safilin denilen dünyada en sıkıntılı ve ahirette ise Cehennem dibine) aşağıların aşağısına çevirdik, (attık.)

Ancak îmân edip sâlih ameller işleyenler müstesnâ; artık onlar için, tükenmez bir mükâfât (Cennetler) vardır."¹⁰¹

İşte bu ayet-i kerimelerde insanı her türlü alçaltıcı azap ve Cehennemden kurtaran yalnız iman ile amel-i salih olduğu gösterilmiştir. Ve birçok ayette de bu hakikat izah ediliyor. Risale-i Nur, kendi talebesine tahkiki imanı kazandırıp amel-i salihî işlettirdiği ve emri bil ma'ruf nehyi anil münkeri yerine getirttiği için onları Kur'ân'ın Cennetle müjdelediği iman edip amel-i salih işleyen taifenin arasına dâhil etmeye, ehl-i cennet ve ehl-i saadet olmalarına vesile olur inşallah.

İkincisi: Bütün şakirtlerin manevî kazançlarına, Nur dairesindeki şirket-i maneviye sırrıyla, umum onların (bütün) hasenatlarına hissedar olmaktadır.¹⁰²

Mesela: Maddi işlerde bölünme ve parçalanma vardır. Şöyle ki; yüz bin lira sermayesi bulunan bir şirketin yüz ortağından her birisi, her ne kadar bütün şirkete sahipse de, o şirketten ancak kendi hissesi kadar istifade eder. Fakat manevi kazanç ve sevap böyle değildir. Zira sevap nur olduğundan bölünüp

¹⁰¹ Tin; 4,5,6,7

¹⁰² Altınbaşak Neşriyat nüshası Osm. Şualar 2, s.492

parçalanmaz. Ahiret kazancı ve sevabı için kurulan manevi bir şirkete ortak olan yüz kişiden her birisi, yalnız yaptığı ibadet kadar hisse almakla kalmaz, belki o şirketin kazandığı bütün sevaplar her birinin amel defterine eksiksiz geçer.

"Hem bu talebesizlik zamanında, melaikelerin hürmetine mazhar olan¹⁰³ talebe-i ulûm-ı diniye sınıfına dâhil olup (dini ilimleri öğrenen talebeler arasına girip) âlem-i berzahta (kabir âleminde) -talii varsa, tam muvaffak olmuşsa- Hâfız Ali ve "Meyve"de bahsi geçen meşhur talebe gibi; şüheda (şehitler) hayatına mazhar olmaktır."¹⁰⁴

1. BEDİÜZZAMAN HAZRETLERİNİN KUR'AN YAZISINA VERDİĞİ EHEMMİYET

"Şöyle ki; ahiret kardeşlerime mühim bir ihtar "iki madde" dir.

Birincisi: Risale-i Nur'a intisab eden zâtın en ehemmiyetli vazifesi, onu yazmak veya yazdırmaktır ve intişarına yardım etmektir. Onu yazan veya yazdıran, Risale-i Nur talebesi ünvanını alır. Ve o ünvan altında, her yirmi dört saatte benim lisanımla belki yüz defa, bazen daha ziyade hayırlı dualarımda ve manevî kazançlarımda hissedar olmakla beraber; benim gibi dua eden kıymetdar binler kardeşlerin ve Risale-i Nur talebelerinin dualarına ve kazançlarına dahi hissedar (ortak) olur.

Hem dört vecihle (yönle) dört nevi ibadet-i makbule (kabul edilen ibadet) hükmünde bulunan kitabesinde (yazmasında) hem imanını kuvvetlendirmek hem başkalarının imanlarını tehlikeden kurtarmasına çalışmak, hem hadîsin hükmüyle, bir saat tefekkür bazen bir sene kadar bir ibadet hükmüne geçen

¹⁰³ Bazı ehl-i keşfin kat'î müşahadesiyle sabittir.

¹⁰⁴ Emirdağ Lahikası, s.191

tefekkür-i imanîyi elde etmek ve ettirmek, hem hüsn-i hattı olmayan ve vaziyeti çok ağır bulunan Üstadına yardım etmekle hasenatına iştirak etmek gibi çok faideleri elde edebilir. Ben, kaseyle temin ederim ki; bir küçük risaleyi kendine bilerek yazan âdem, bana büyük bir hediye hükmüne geçer; belki her bir sahifesi bir okka şeker kadar beni memnun eder. (Şeker o zamanda az bulunduğu için çok pahalı ve kıymetliymiş)

İkincisi: Maatteessüf Risale-i Nur'un imansız ve emansız (fırsat vermeyen) cin ve ins düşmanları, onun çelik gibi metin (sağlam) kal'alarına ve elmas kılıç gibi kuvvetli hüccetlerine (delillerine) mukabele edemediklerinden, çok gizli desiseler (hileler) ve hafî (gizli) vasıtalar ile haberleri olmadan yazanların şevklerini kırmak ve fütur vermek (usandırmak) ve yazıdan vazgeçirmek cihetinde şeytancasına hücum edip darbe vuruyorlar. Hususen burada (Kastamonu'da) ihtiyaç pek çok ve yazıcılar çok az ve düşmanlar çok dikkatli, kısmen talebeler mukavemetsiz olduğundan (kendilerini müdafaa edemediklerinden) bu memleketi o Nurlardan bir derece (yazı ile yapılan hizmet noktasında) mahrum ediyor.

Benimle hakikat meşrebinde sohbet etmek ve görüşmek isteyen âdem, hangi risaleyi açsa; benimle değil, hâdim-i Kur'ân olan Üstadıyla görüşür ve hakaik-i imaniyeden zevkle bir ders alabilir.”¹⁰⁵

“Risale-i Nur bir daire değil, mütedâhil (iç içe) daireler gibi tabakatı var. Erkânlar ve sahibler ve haslar ve naşirler ve talebeler ve taraftarlar gibi tabakatı var. Erkân dairesine liyakatı olmayan, Risale-i Nur'a muhalif cereyana taraftar olmamak şartıyla daire haricine atılmaz. Hasların hasiyeti bulunmayan, zıd bir mesleğe girmemek şartıyla talebe olabilir. **Bid'a ile amel eden, kalben taraftar olmamak şartıyla dost olabilir.** Onun için, az bir kusur ile düşman safına iltihak etmemek için dışarıya atmayınız. Fakat

¹⁰⁵ Altınbaşak Neşriyat nüshası Osm. Kastamonu Lahikası s. 25

Risale-i Nur'un erkânlarında ve sahiblerindeki esrar ve nazik tedbirlere, onları teşrik (ortak) etmemek gerektir.”¹⁰⁶

“İmam Ali (ra) huruf-ı ecnebiyi İslâmlar içinde kabul ettirmek hadisesi ile ulemaü's-su'un (kötü âlimlerin) bid'alara yardımlarından teessüfle bahsedip o iki hadise ortasında irşadkârane (yol göstermek gayesiyle) bazılarında bahsediyor ki, (onlar) o Sekine olan İsm-i Âzam ile ecnebi hurufuna (Latin harflarına) karşı mukabele ediyor. Ve hem ulemaü's-su'a karşı muhalefet ediyor. İşte bu zamanda o âdemler Risale-i Nur şakirdleri ve naşirleri oldukları şüphesizdir. Çünkü onlardır ki hatt-ı Kur'ân'ı muhafaza ediyorlar ve bid'akâr bir kısım ulemalara karşı mukavemet ediyorlar.”¹⁰⁷

“Hazret-i Ali (kv) ecnebi hurufuna karşı şiddetli teessüf ve hiddet ettiği ve bid'alara taraftarlık eden bir kısım ulemaü's- su'a (kötü alimlere) karşı şiddetli nefret ve hiddet ettiği yerde irşadkârâne bazılarıyla konuşuyor. Ve Hazret-i Cibril'in tabiriyle Sekine ismi verilen ve İsm-i Âzam sandukçası olan Esmâ-i Sitteye (altı esmaya) devam edeni irşad ediyor, (yol gösteriyor), taltif (iltifat) ediyor. İşte o Esmâ-i Sitte'nin devamından tereşşüh eden (süzülen) ve o Esmânın lemaatı (ışıkları) olan Risale-i Nur ve o Risale-i Nur kendi şakirdleri ile lâakal (en az) yüzer kalemle yüzer parça Risale-i Nur'un eczalarıyla (parçalarıyla) ve intişar eden yirmi bin nüshasıyla lâakal yüz bin âdemi huruf-ı Kur'âniye lehine ve sünnet-i seniyeye ittibaa (uymaya) ve imanlarının takviyesine ve Hz. Ali (ra)'nin hiddet ettiği iki cereyana karşı tamamıyla mukavemet ettiklerinden elbette Hz. Ali (ra)'nin

يَا أَيُّهَا الْإِخْوَانُ tabir ettiği ihvanları içinde hususî bir surette onlara

bakıyor.”¹⁰⁸

¹⁰⁶ Altınbaşak Neşriyat nüshası Osm. Kastamonu Lahikası s. 322

¹⁰⁷ Altınbaşak Neşriyat nüshası Osm. Sikke-i Tasdik Gaybi s.137

¹⁰⁸ Sikke-i Tasdik Gaybi s.137,138.

Zarûret meselesi

"Risale-i Nur zındıkaya karşı hakaik-i imaniyeyi muhafazaya çalışması gibi, bid'ata karşı da huruf ve hatt-ı Kur'ân'ı muhafaza etmek bir vazifesidir..."¹⁰⁹

"Risale-i Nur'un bir vazifesi; huruf-ı Kur'âniyeyi muhafaza olduğundan, yeni hurufa **zaruret** derecesinde inşaallah müsaade olur."¹¹⁰

Bu izahlara baktığımızda nasıl ki Kur'ân harfleri, Kur'ân'ın bir temel taşı ise öyle de Risale-i Nur için de zaruret dışında lüzumlu bir esastır. Ancak zaruret ile ihtiyacı da birbirine karıştırmamak gerekir. Zaruretin tarifini yine Risale-i Nur'dan dinleyelim:

"İkinci Mes'ele: Otuz birinci âyetin işaretinin beyânında

يَسْتَحِبُّونَ الْحَيٰوةَ الدُّنْيَا عَلَى الْآخِرَةِ bahsinde denilmiş ki: Bu asrın bir

hâssası (özellliği) şudur ki, hayat-ı dünyeviyeyi, hayat-ı bâkiyeye bilerek tercih ettiriyor. Yani kınılacak bir cam parçasını (dünya işlerini), bâkî elmaslara (ahiret işlerine) bildiği halde tercih etmek bir düstûr hükmüne geçmiş. Ben bundan çok hayret ediyordum. Bugünlerde ihtâr edildi ki:

Nasıl bir uzv-u insanî (insanın bir organı) hastalansa, yaralansa, sâir a'zâ (diğer organlar) vazîfelerini kısmen bırakıp onun imdâdına koşar. Öyle de hırs-ı hayat ve hıfzı ve zevk-i hayat ve aşkı taşıyan ve fitrat-ı insaniyede derc edilen bir cihâz-ı insanî (yaşam damarı) çok esbâbla yaralanmış, sâir letâifi (diğer duyguları) kendiyle meşgul edip sukût ettirmeye (bitirmeye) başlamış. Vazîfe-i hakîkiyelerini onlara unutturmaya çalışıyor.

Hem nasıl ki bir câzibedâr, sefîhâne ve sarhoşâne, şa'şaalı bir eğlence bulunsa, çocuklar ve serseriler gibi, büyük makamlarda bulunan insanlar ve mesture (örtülü) hanımlar dahi o câzibeye kapılıp hakîkî vazîfelerini ta'til

¹⁰⁹ Altınbaşak Neşriyat nüshası Osm. Kastamonu Lahikası s. 94

¹¹⁰ Altınbaşak Neşriyat nüshası Osm. Kastamonu Lahikası s. 268

ederek (bırakarak) iştirâk ediyorlar. Öyle de bu asırda hayat-ı insaniye (insan hayatı), hususan hayat-ı ictimâiyesi (özellikle toplumsal hayatı) öyle dehşetli, fakat câzibeli ve elîm (acılı), fakat meraklı bir vaz'iyet almış ki, insanın ulvî latîfelerini (yüce duygularını) ve kalb ve aklını, nefs-i emmârenin (kötülükleri çokça emreden nefsin) arkasına düşürüp, pervâne gibi o fitne ateşlerine düşürttürüyor.

Evet, hayat-ı dünyeviye'nin (dünya hayatının) muhafazası için zaruret derecesinde olmak şartıyla, bazı umûr-ı uhreviye'ye (ahiret işlerine) muvakkaten (geçici olarak) tercih edilmesine ruhsat-ı şer'îye (şeriatın müsaadesi) var. Fakat yalnız bir ihtiyaca binaen, helâkete (ölüme) sebebiyet vermeyen bir zarara göre tercih edilmez, ruhsat yoktur. Hâlbuki bu asır, o damar-ı insaniyi (dünyada rahatça yaşama arzusunu) o derece şırına etmiş (aşılmış) ki; küçük bir ihtiyaç ve âdi bir zarar-ı dünyevî yüzünden elmas gibi umûr-ı diniyeyi terkeder."

Mesela: Dünya hırsından dolayı faize girmek, çoluk çocuğumun rızkını kazanıyorum diye namazı terk etmek veya kazaya bırakmak, film, dizi, futbol gibi cazip şeylere takılıp farz olan ibadetleri, dini sohbetleri ve dersleri ihmal etmek ile hatalara düşmek.

"Evet, insaniyetin yaşamak damarı ve hıfz-ı hayat cihazı, bu asırda isrâfât ile ve iktisadsızlık ve kanâatsizlik ve hırs yüzünden bereketin kalkmasıyla ve fakr u zaruret-i maîşet ziyadeleşmesiyle (fakirlik ve geçim sıkıntısının artmasıyla), o derece o damar yaralanmış ve şerâit-i hayatın (hayat şartlarının) ağırlaşmasıyla o derece zedelenmiş ve mütemâdiyen (devamlı olarak) ehl-i dalâlet (doğru yoldan sapanlar) nazar-ı dikkati şu hayata celb ede ede o derece nazar-ı dikkati kendine celb etmiş ki, ednâ bir hâcet-i hayatiyeyi (hayatın ufak bir ihtiyacını), büyük bir mes'ele-i dîniyeye tercih ediyor.

Bu acîb asrın bu acîb hastalığına ve dehşetli marazına karşı Kur'ân-ı Mu'cizü'l-Beyân'ın tiryâk-misâl (hemen şifaya vesile olan) ilaçlarının nâşiri olan (neşredip yayan) Risâle-i Nûr dayanabilir. Ve onun metîn, sarsılmaz,

sebatkâr, hâlis, sâdık, fedâkâr şâkirdleri mukâvemet edebilir. Öyle ise, her şeyden evvel onun dâiresine girmeli. Sadakatle, tam metânet ve ciddî ihlâs ve tam i'timâd ile ona yapışmak lâzım ki, o acîb hastalığın te'sîrinden kurtulsun.¹¹¹

Bu mektubu okurken Tek Parti döneminde Müslümanlara yapılan baskıyı ve ekseriyetle din namına yalnız başına mücadele eden Risale-i Nur ve talebelerinin olduğu zamanı düşünmek gerekir.

"Hem madem ben sizlere kanaat ettim ve ediyorum, başkalara bakmıyorum, meşgul olmuyorum. Siz dahi Risâle-i Nûr'a kanaat etmeniz lâzımdır, belki bu zamanda elzemdir."¹¹²

Bilindiği gibi bu zamanda memleketimizde kitapları tedkik ve tashih eden umumun kabul ettiği bir hey'et bulunmadığından önüne gelen, din namına kitap yazıp piyasaya sürüyor. Hangisinin doğru hangisinin yanlış olduğu tespit edilmediğinden, mümkün olduğu kadar nur talebeleri kendilerini yetiştirinceye kadar, i'tikadları bozulmaması için rastgele eser okumamaları, bütün ulemanın tasdikiyle ehl-i sünnete göre sıhhati kabul edilen Risâle-i Nûrlara ve sair eserlere kanaat gerekiyor.

Üstad'ın da ifade ettiği gibi, sadece ölüm tehlikesi zarûret sayılıyor. İctihad Risâlesi'nde ve dört mezhebin fıkıh kitaplarında da zarûret bu şekilde izah ediliyor. Mesela; ölüm tehlikesi geçiren bir şahıs ölmeyecek kadar, haramdan yiyebilir. Daha sonra helali bulma imkânına sahip olduğu halde o haramı yemeye devam edemez. O şahıs için zarûret bitmiş sayılır.

Aynen öyle de Kur'ân yazısını bilmeyen ve öğrenme imkânına da sahip olmayan insanlarımız, o imkânı bulup öğreninceye kadar Latin harfeleriyle yazılan eserlerden istifade edebilir. Bu onlar için bir zarûrettir. Öğrenme

¹¹¹ Altınbaşak Neşriyat nüshası Osm. Kastamonu Lahikası s. 132, 133

¹¹² Altınbaşak Neşriyat nüshası Osm. Kastamonu Lahikası s. 94

imkânını bulduğu ve Risâle-i Nûrları da anladığı halde zarûret diyerek o yazıyı esas yapıp meslek haline getiremez. Bu kişiler için ruhsat-ı şer'iyye yoktur.

2. ŞEAIR-İ İSLAMİYE NOKTASINDA YAZININ EHEMMİYETİ

Şeair-i İslamiye İslamiyet'in alametleridir, görüldüğünde İslamiyet'i hatırlatan her şey, her ibadet şeairdendir. Bunların mühim bir kısmı farz ve bir kısmı da nafile sünnetlerdendir.

Evet, şeair-i İslamiye bütün Müslümanların ortak malıdır. Yalnız Araplara mahsus değildir. Çünkü milliyeti ve lisanı ne olursa olsun bütün Müslümanlar şeair-i İslamiyeyi tanır ve bilir. Mesela: Rusya'da, Amerika'da veya dünyanın herhangi bir yerinde birisinin ezan okuması, namaz kılması, selam vermesi, Kur'an yazısıyla yazılan bir kitap okuması veya sarık sarması gibi İslamî alametlerden herhangi birini yapması onun Müslüman olduğunu gösterir. Onu gören diğer bir Müslüman, lisanı veya milliyeti ne olursa olsun o kişinin Müslüman bir kardeşi olduğunu anlar, itimat ederek irtibata geçer. Ve netice olarak şeair-i İslamiye, ehl-i imanın birlik ve beraberliğini ve huzurlu bir hayat yaşamasını temin eden ilahi bir vesile olur. Bu şeair denilen alametleri değiştirmeye ve bozmaya çalışmak Müslümanların hayat-ı içtimaiyesinin bir temel taşı olan birlik ve beraberliğini yok etmeye çalışmak demektir. Bu hususu te'yid eden lâtif bir hikâye anlatılır:

Bir zaman Türkiye'den bir kardeşimiz Hacca gider. Arapça'yı bilmediğinden arkadaşlarına: "Bu Arapların Kur'ânları, ezanları, kametleri ve namazları Türkçe; ama konuşmaya gelince şaşırıyorlar, dillerini anlayamıyoruz (!)" demiş. Demek bu şeairi değiştirmek ve yerine ikame edilen bid'alar rıza-ı ilahiye muvafık olmadığı gibi, herkesin kabulüne mazhar olup umum Müslümanların birliğine de vesile olamaz.

“Sünnet-i Seniye'nin içinde en mühim olanları İslâmiyet alâmetleri olan şeaire taalluk eden (görüldüğünde İslamiyet'i hatırlatan) sünnetlerdir. Şeair, âdetâ hukuk-ı umumîye (umumun hakkı) nev'inden cem'iyete (topluma) ait bir ubudiyettir. Birisinin yapmasıyla o cem'iyet umumen istifade ettiği gibi, onun terkiyle de umum cemaat mes'ul olur. Bu nevi şeaire riya giremez ve ilân edilir. Nafile nev'inden (ezan gibi sünnet türünden) de olsa şahsî farzlardan daha ehemmiyetlidir.”¹¹³

Şeair-i İslamiye, “Nafile nev'inden de olsa, şahsî farzlardan daha ehemmiyetlidir.” ifadesinden âcizane şunu anlıyorum: Evet nasıl ki: bir haramdan kaçınmak veya cünûpken yıkanmak şahsi bir farzdır, sahibine bin sünnetin sevabını kazandırır. Fakat şeairden bir sünnetin işlenmesi birçok Müslümanın sevap kazanmalarına vesiledir.

Mesela yüz bin nüfusu bulunan bir şehir düşündüğümüzde, orada Ezan-ı Muhammedî okumak sünnetü'l kifayedir. Okunmadığı takdirde bütün şehir ahalisinin her biri ezanın okunmaması ile o sünnet sevabını kaybeder. Eğer orada ezan okunmuş olsa her biri bir sünnet sevabını kaybetmemesiyle toplamda yüz bin sünnet sevabı kazanılmış olur. İşte şeair-i İslâmî denilen İslami alametler bu neticeyi Müslümanlara kazandırmasına binaendir ki; şahsi farzlardan daha ehemmiyetli olmuştur. (Allahu a'lem.)

Yine Bediüzzaman Hazretleri şöyle der: “İfrât ile tarîkat taassubu taşıyanların bir kısmı, âdâb ve evrâd-ı tarîkatı, Sünnet-i seniye'ye tercîh etmekle sünnete muhâlefet edip, sünneti terk eder. Fakat virdini bırakmaz. O suretle şeriat adaplarına bir lâkaydlık vaz'iyeti gelir, tehlikeye düşer. Çok sözlerde isbat edildiği gibi ve İmâm-ı Gazâlî (ks) ve İmâm-ı Rabbânî (ks) gibi muhakîn-i ehl-i tarîkat derler ki: “Bir tek Sünnet-i seniye'ye uyma noktasında hâsıl olan makbûliyet, yüz husisi adap ve nafileden gelemaz. Bir farz bin sünnete tercih

¹¹³ Altınbaşak Neşriyat nüshası Osm. Lemalar s. 55

edildiği gibi, bir Sünnet-i seniye dahi bin âdâb-ı tarikata müreccaktır tercih edilir, demişler.”¹¹⁴

Yine der ki: “Nasıl şahsa ait hukuk ile ve bir çeşit de Allah’ın hakkı sayılan topluma ait hukuk namında iki kısım hukuk vardır. Öyle de; İslami meselelerin bir kısmı, şahısları alakadar eder onları bağlar. Bir kısmı da genel olarak bütün toplumu alakadar eder ki; onlar şeâir diye tabir edilen İslamiyet’in alametleridir. Bu şeâirde herkesin hissesi bulunduğundan bunlar bütün topluma aittir.

Herkesin rızası olmazsa onlara ilişmek, herkesin hukukuna tecavüzdür. O İslamî alametlerin en küçüğü, en cüz’îsi ve sünnet kabilinden bir meselesi dahi İslamiyet’in en büyük bir mes’elesi hükmünde kıymet ifade eder. Doğrudan doğruya bütün İslâm Âlemi’ni ilgilendirdiği gibi, Asr-ı Saadet’ten şimdiye kadar bütün eazım-ı İslâm’ın, İslâm büyüklerinin bağlandığı o nuranî zincirleri koparmaya, tahrip edip değiştirmeye çalışanlar ve onlara yardım edenler düşünsünler ki, ne kadar dehşetli bir hataya düşüyorlar. Ve zerre miktar şuurları varsa, titresinler...”¹¹⁵

Hem İslâmiyet, bütün esasatıyla ve teferruatıyla bir bütündür. Müslümanların onu hayatlarına tatbik etmeleri nisbetinde terakki edip ilerledikleri gibi eksik bıraktıkları nisbette de tedenni edip gerileyerek vahşete düşüklerini Bediüzzaman Hz. şu manada ifade eder:

“Ehl-i bid’a olarak dinin kurallarını bozmaya çalışanlar, yanlış bir anlayışla diyorlar ki; körü körüne dine bağlanmak bizi geri bıraktı. Bu asırda yaşamak, dini bırakmakla mümkün olur. Avrupa, dinlerine olan taassubu bıraktıktan sonra terakki edip ilerledi?

El-cevap: Yanlışsınız ve aldanmışsınız veya aldanıyorsunuz. Çünkü Avrupa, dinine mutaassıbdır, Bağlıdır. Hattâ, dinlerine bağlı olan bir âdi Bulgar’a veya bir nefer-i İngiliz’e veya bir serseri Fransız’a: “Sarık sar. Sarmazsan hapse

¹¹⁴ Altınbaşak Neşriyat nüshası Osm. Mektubat 2, 29. Mektup s. 341.

¹¹⁵ Altınbaşak Neşriyat nüshası Osm. Mektubat 2 s. 280

atılacaksınız!" denilse, dinlerine olan taassupları gereğince diyecek: "Hapse değil, öldürseniz bile, dinime ve milliyetime bu hakareti yapmayacağım!"

Hem tarih şahittir ki: Ehl-i İslâm, ne vakit dinine tam temessük edip sarılmışsa, o zamanın şartlarına göre terakki edip en ileri medeniyeti oluşturmuştur. Ne vakit de dinini yaşamakta gevşeklik gösterip tembellik etmişse medeniyet ve terakkide geride kalmıştır. Hristiyanlıkta ise tam aksine olmuştur. Bu da çok önemli temel bir farklılıktan ileri gelmektedir. O fark ise Hristiyanlığın tahrip edilip bozulmasından ve İslamiyet'in bozulmayıp sağlam bir şekilde muhafaza edilmesinden kaynaklanıyor.

Hem İslâmiyet, sair dinlere kıyas edilmez. Bir Müslüman İslâmiyet'ten çıksa ve dinini terk etse, artık hiçbir peygamberi kabul edemez; belki Cenâb-ı Hakk'a dahi inanmaz ve belki hiçbir mukaddes şeyi tanımaz; hatta kendinde iyilik ve hayra vesile olacak bir vicdan bulunmaz, o kişi bütün özellikleriyle bozulup tefessüh eder. Onun için İslâmiyet'te kâfirlerin yaşama hakları vardır. İslam devletinin dışında barış halinde olsalar veya o devletin içinde yaşayıp cizye (vergi) verseler; İslâmiyet'çe onların hayatı mahfuzdur, koruma altındadırlar. Fakat mürtedin, dinden çıkanın yaşama hakkı yoktur. Çünkü vicdanı tamamen tefessüh edip bozulduğundan toplum hayatı için öldürücü bir zehir hükmüne geçer. Hâlbuki Hristiyanlıktan çıkan bir insan, yine toplum hayatına faydalı bir vaziyette kalabilir. Hali hazırda, Avrupa'da bunun birçok örneği vardır. O şahıslar dini sorumluluğu reddetmekle beraber bazı mukaddesatı kabul edebilir, bazı peygamberlere inanabilir ve bir cihette Cenâb-ı Hakk'ı tasdik edebilirler.¹¹⁶

"İşte içimizde bulunup İslâmî olan hamiyet ve milliyetini satanlar ve körü körüne taklitçiliğe alışanlar diyorlar ki: "Madem Hristiyanlık dininde

¹¹⁶ Altınbaşak Neşriyat nüshası Osm. Mektubat 2, s.323

Fransa'da İhtilal-i Kebir namında büyük bir ihtilal büyük bir inkılap oldu; bidayette, başta inkılapçılara mürtet dinden çıkmış denildi, sonra Hıristiyan olarak yine kabul edildi. Öyle ise, İslamiyet'te de böyle dinî bir inkılap olabilir?"

El-cevap: Bu şekilde İslamiyet'i Hıristiyanlığa kıyas etmenin Birinci İşaret'teki kıyastan farkı ve yanlışlığı daha da açıktır. Çünkü İsevilik dininde; yalnız dinin temel esasları Hz. İsa (as)'dan alınmıştır. Toplum hayatına ve şeriatının teferruatına dair hükümlerin çoğu, Havariler ve diğer ruhani reisler tarafından oluşturulmuştur. En büyük kısmı da önceden inen mukaddes kitaplardan alınmıştır. Hz. İsa (as), dünyaca hâkim ve sultan olmadığından, toplum hayatına gerekli olan kanunlar için kendisine müracaat edilmemiştir. Hz. İsa (as)'nın getirdiği dinin esaslarına, Hıristiyanlık şeriatı namına; örfî kanunlar, medenî düsturlar alınmış, başka bir suret verilerek dışarıdan bir elbise gibi o esaslara giydirilmiştir. Bu dine giydirilen o suret ve elbise değiştirilse, yine Hz. İsa (as)'nın dininin esasları, bâki kalabilir. Bu değişikliklerin yapılmasında, Hz. İsa (as)'yı inkâr ve yalanlamak çıkmaz.

Hâlbuki din ve şeriat-ı İslâmiye'nin sahibi olan Fahr-i Âlem (asm) iki cihanın Sultanı, şark ve garb ve Endülüs ve Hind belki yeryüzünün yarısı saltanatının merkezi olduğundan; Din-i İslâm'ın esasatını bizzât kendisi gösterdiği gibi, o dinin teferruatını ve sair ahkâmını, hattâ en küçük cüz'î âdâbını dahi bizzât o getiriyor, o haber veriyor, o emir veriyor. Demek fûruat-ı İslâmiye, değişmeyi kabul eden bir elbise hükmünde değil ki; onlar değiştirilse dinin esasları bâki kalabilsin. Belki o fûruat, esas-ı dine bir ceseddir, en az bir cildidir. Onunla imtizaç ve iltihâm edip kaynaşmıştır. Birbirinden ayrılması mümkün değildir. Onları tebdil etmek, değiştirmek, doğrudan doğruya sahib-i şeriatı, Peygamberimiz (asm)'i inkâr ve yalanlamak çıkar. Mezheplerin ihtilafı ise: Peygamberimiz (asm)'in buyurduğu bir kısım emirlerin açık ve net bir manayı

ifade etmeyip nazârî olarak içinde birçok mana ve kuralı bulundurduğundan o ihtilaf müçtehitlerin onları farklı anlamalarından ileri geliyor. Zaruriyat-ı diniye; dinin açık ve kesin emirleri denilen ve tevili mümkün olmayan ve muhkemat denilen farz ve vacip kuralları ise hiçbir cihette kabil-i tebdil değildir, değiştirilemez. Müçtehitlerin içtihadı onlara giremez. Onları tebdil eden, başını dinden çıkarıyor;

يَمْرُقُونَ مِنَ الدِّينِ كَمَا يَمْرُقُ السَّهْمُ مِنَ الْقَوْسِ “Okun yaydan çıktığı gibi

dinden çıkarlar”¹¹⁷ kaidesine dâhil oluyor.”¹¹⁸

Netice olarak İslamiyet başka dinlere benzemiyor. Diğer semavî dinlerin esasatı o dinlerin peygamberleri tarafından getirilmiş fakat fûruatı, toplum hayatına ait olan düsturları ise o dinlerin mensupları tarafından giydirilmiş bir elbise hükmündedir. O fûruatın değişmesiyle esasata zarar gelmez. Fakat İslamiyet en son din olarak kıyamete kadar devam edecek gayet mükemmel bir hayat nizamıdır. Tabir-i caiz ise tuvalete girip-çıkma adabından tut, tâ hayat-ı içtimaiyenin bütün esasatı hem dünya ve ahiret saadetine vesile olabilecek bütün düsturları bir araya getirmiştir.

İslamiyet bir bütün olarak bütün teferruatıyla Peygamberimiz (asm) tarafından tesis edilmiştir. O da Cenab-ı Hak’tan almıştır. Fûruatı sonradan giydirilen bir elbise değildir. Belki o fûruat değişmesi mümkün olmayan İslamiyet’in cildi ve derisidir.

إِنَّا نَحْنُ نَزَّلْنَا الذِّكْرَ وَإِنَّا لَهُ لَحَافِظُونَ

¹¹⁷ Buhari, c. 5, s. 111\ Müslim c.2 s.74\ Ebu Davud c. 5 s.122

¹¹⁸ Altınbaşak Neşriyat nüshası Osm. Mektubat 2, s. 320

"Muhakkak ki o zikri (Kur'ân'ı) biz indirdik ve muhakkak onu koruyucu olanlar da elbette biziz."¹¹⁹ ayet-i kerimesi de Kur'ân'ın bir hakikati olan İslamiyet'in bütün teferruatıyla Allah (cc)'tan geldiğini ve onu muhafaza edecek olanın O olduğunu ifade etmektedir. Özellikle şair-i İslamiye daha büyük bir önem arz etmektedir. Herhangi bir meselesinin değişmesi, yaşanmaması, ehemmiyeti nisbetinde bir zarar getirdiği gibi, ibadete tabi nafilelerin taşıyıcı (değiştirilmesi), farzların terk ve taşıyıcı bid'at olduğundan vücud-u İslamiyeyi tahrip etmektir. Büyük bir cinayet hükmüne geçer. İşte şair-i İslamiyeden olan Kur'ân'ın bir temel taşı kabul edilen yazısının terk ve taşıyıcısının Kur'ân'a ve İslamiyet'e karşı ne kadar büyük bir cinayet olduğunu edna bir şuura sahip olan dahi anlar.

3. ŞAHS-I MÂNEVÎ

Her fert için, maddî ve manevî olmak üzere Cenâb-ı Hakk'ın ihsan ettiği iki şahsiyet vardır. Kişinin maddî şahsiyeti, maddî varlığından ibarettir. Manevi şahsiyeti ise aile, çevre, vazife, hizmet, şeref ve kişinin etkili olduğu bütün alanları kuşatır. Allah'ın her ferde verdiği maddî varlık, diğer fertlerden farklı özelliklere sahip olduğu gibi, şahs-ı manevîsi de diğerlerinden farklıdır.

Mesela; bir cemaati teşkil eden zatın şahs-ı manevîsi o cemaatin genişliğine ve büyüklüğüne göre büyük olur. Bir devleti idare edenin şahs-ı manevîsi ise etkili olduğu alana ve o devletin büyüklüğüne göre olur.

Şüphesiz iyilik yapanların bir şahs-ı manevisi olduğu gibi, fenalık yapanların da bir şahs-ı manevisi vardır.

¹¹⁹ Hicr, 9

Kişinin şahsı manevisi yalnız başına yaptığı hizmet nispetinde, küçüldüğü gibi, cemaatle yaptığı hizmet nispetinde de büyür.

Bir şahs-ı manevînin eczaları hükmündeki fertler, eğer yaptıkları hizmet ve ibâdetin getirdiği sevapta da ortak olsalar, o ortaklık bir şirket-i manevîyeyi netice verir.

Yani bir cemaatin her ferdi kazandığı sevap ve hasenâta umum cemaati dâhil etse ve o cemaatin fertlerini, ailesiyle birlikte hususî duâlarına ve kazançlarına ortak etmeyi niyet etse o cemaat manevi bir şirkete sahip olur. Aynı zamanda her fert o şirketin getirdiği bütün kazanç ve sevaplara rahmet-i ilahiyenin sonsuz genişliğiyle kazanmış olur.

Mesela: On kişi ittifak edip birer milyar lira ortaya koysalar, bir sene çalışsalar, yüzde yüz kazandıkları takdirde, yirmi milyar liralık sermayesi olan bir şirketleri olur. Görünüşte hepsi de o şirketin sahipleri sayılırlar. Fakat herkes ancak hissesine göre istifade eder. Eğer bir taksimat yapılsa her birine ikişer milyar lira düşer. Zira maddî ticaretle iş böyle olur. Ama manevî ve nuranî şirketlerde iş değişir. Çünkü manevî şirketlerin getirdikleri umum sevap ve nur, her birinin defter-i amalına bütün olarak geçeceği ehl-i hakîkatin arasında görülmüş ve vuku bulmuştur, Cenab-ı Hakk'ın rahmet ve hikmet-i ilahiyesinin istediği de budur.

Mesela: Bir salonda yüz adam bulunsa, her birisinin on wattlık bir lambası olsa onlardan birisi o salona lambasını taksa o cemaatteki her biri on wattlık bir ışıktan istifade eder. O cemaatin orda bulunması lamba sahibinin istifadesini azaltmadığı gibi, orda bulunmamaları da o ışıktan istifadesini arttırmaz. Eğer herkes elindeki lambayı o salona takmış olsa o zaman her bir fert yalnız kendi lambasından istifade etmez. Aksine her birisi bin wattlık ışıktan istifade eder.

Aynen öyle de eğer bin kişi uhrevî amellerin sevabında ortak olsa ve o niyet ile hizmet etse her birisi bir günde on sevap kazandıkları takdirde, o şirketin kazandığı sevap on bin olur. Sevap nur olduğundan her birine eksiksiz on bin sevabın hepsi gider. Ancak kişinin ihlas ve samimiyetine göre istifadesi artar.

Eğer bin kişi uhrevî amellerin sevabında ortak olsa ve o niyet ile hizmet etse her birisi bir günde on sevap kazandıkları takdirde, o şirketin kazandığı sevap on bin olur. Sevap nur olduğundan her birinin defter-i amâline eksiksiz on bin sevabın hepsi geçer.

Eğer onlardan birisi o şirketten ayrılrsa kendi başına sevap kazanmaya çalışsa önceden bir günde kazandığı on bin sevabı yine her gün on sevap kazanmak şartıyla, ancak bin günde elde edebilir. İşte bu hakikate binaendir ki:

“Mü'minin niyeti amelinden hayırlıdır.”¹²⁰

“Ameller niyetlere göredir.”¹²¹

“Cemaatte rahmet, tefrikada azap vardır.”¹²²

“Allah'ın inâyeti, tevfiği cemaatle birliktedir.” buyurulmuştur.

İşte bu zamanda Risâle-i Nûr talebelerinin de âlem-i İslâm kadar geniş, belki bütün dünyaya yayılmış bir şahs-ı manevîsi var. İhsan-ı ilahî olarak o şahs-ı manevînin bir şirket-i manevîyesi bulunur. İnşallah hâlis bir niyetle o şirkete ortak olan her fert, bütün fertlerin misli-i sevaplarını kazanır. Zaten böyle felaket ve helaketlerin yaşandığı bir asırda bu kadar büyük tahribata karşı insan ancak böyle büyük bir sevap ve manevî kuvvet ile dayanabilir. Yoksa

¹²⁰ Ravahuş Şeyhan Keşfü'l Hafa, c.1 s. 211 Daru'l Kütübü'l İlmiyye 3. Tab

¹²¹ Keşfü'l Hafa, c.1 s. 11 Daru'l Kütübü'l İlmiyye 3. Tab

¹²² Müsned, IV, 375, 2.Tab Çağrı Yay. İstanbul

bir insanın, her taraftan hücum eden günahlara karşı hususî ibâdetleriyle dayanması çok zor olur. Rabb'im bizleri muhafaza eylesin. Âmin.

Sadâkat sırrı

Bu şirket-i manevîye hususunda yine söz Bediüzzaman Hazretlerindir, sözü ona bırakalım:

“Evet, Risâle-i Nûr’un bu dehşetli zamanda muhakkak olarak talebesine kazandırdığı iki neticesi her şeyin fevkindedir, başka şeylere ve makamlara ihtiyaç bırakmıyor.

Birinci neticesi:

Sadakat ve kanaatle Risâle-i Nûr dairesine giren, imanla kabre gireceğine gâyet kuvvetli senedler var.”

Bu şu demektir; Kur’an’ın pek çok ayetiyle iman edip amel-i salih işleyenlerin ehl-i cennet olacakları müjde verilmiştir. Ve İnşallah kanaat edip sadakatle Risâle-i Nûr dairesine girenlere Risale-i Nur, tahkiki iman ve amel-i salih kazandırmasıyla onlar da ayetlerin müjde verdiği kimselerin arasına dâhil olurlar.

İkinci neticesi: Risâle-i Nûr dairesinde, ihtiyarımız olmadan, haberimiz yokken takarrür ve tahakkuk eden şirket-i manevîye-i uhreviye cihetiyle her bir hakikî sadık şakirdi; binler diller ile kalbler ile duâ etmek, istiğfar etmek, ibâdet etmek ve bazı melaike gibi kırk bin lisan ile tesbih etmektir. Ve Ramazan-ı Şerif’teki hakikat-i Leyle-i Kadir gibi kutsî ve ulvî hakikatleri, yüz bin el ile aramaktır.

İşte bu gibi netice içindir ki; Risâle-i Nûr şakirdleri, hizmet-i nuriyeyi velâyet makamına tercih eder; keşf ü keramâtı aramaz ve âhiret meyvelerini

dünyada koparmaya çalışmaz ve vazife-i İlahiye olan muvaffakiyet ve halka kabul ettirmek ve revaç vermek ve galebe ettirmek ve müstehak oldukları şân ü şeref ve ezvak ve inâyetlere mazhar etmek gibi kendi vazifelerinin haricinde bulunan şeylere karışmaz ve harekâtını onlara bina etmezler. Hâlisen, muhlisen çalışırlar, "Vazifemiz hizmettir. O yeter."¹²³ derler.

Bid'at, hak olmaz!

Bazı kişilerin "Kur'ân hattı ile yazmak bir meşrebirdir" demelerine mukabil, Bediüzzaman Hazretleri Risâle-i Nûr'un bir vazifesi de bid'ata karşı huruf ve hatt-ı Kur'ân'ı muhafaza etmenin meşreb değil bir vazife olduğunu belirterek bu görüşün doğru olmadığını beyan etmektedir. Bazıları da "Kur'ân harfleriyle hizmet 'ehaktır'(daha haktır) diğer hurufat ile hizmet ise 'haktır'. Hakta ittifak ehakta (daha hak olanda) ihtilaf olduğundan hak ehaktan ehak olur." diyorlar. Hâlbuki yukarıda Bediüzzaman Hazretleri, Latin harflerinin bid'at olduğunu ifade ediyor. Bid'at olan bir şeye nasıl hak denilebilir?

Talebe, kardeş, dost

"Onuncu Mes'ele; ziyaretçilere ait bazı dostlar tarafından ihtar ile bir düstur izah edilmek istenilmiştir. Onun için yazılmıştır. Malûm olsun ki; bizi ziyaret eden, ya hayat-ı dünyeviye cihetinde gelir, o kapı kapalıdır. Veya hayat-ı uhreviye cihetinde gelir. O cihette iki kapı var: Ya şahsımı mübarek ve makam sahibi zannedip gelir. O kapı dahi kapalıdır. Çünkü ben kendimi beğenmiyorum, beni beğenenleri de beğenmiyorum. Cenâb-ı Hakk'a çok şükür, beni kendime beğendirmemiş. İkinci cihet, sırf Kur'ân-ı Hakîm'in dellâli olduğum cihettedir. Bu kapıdan girenleri, alerre'si vel'ayn (baş göz üstüne) kabul ediyorum.

¹²³ Altınbaşak Neşriyat nüshası Osm. Kastamonu Lahikası s. 336

Onlar da üç tarzda olur: Ya dost olur ya kardeş olur ya talebe olur.

Dostun hassası ve şartı budur ki:

- (1) Kat'iyen, Sözler'e ve envâr-ı Kur'ân'iyeye dair olan hizmetimize ciddî taraftar olsun ve (2) haksızlığa ve (3) bid'alara ve (4) dalalete kalben taraftar olmasın (5) (Risalelerden) kendine de istifadeye çalışsın.

Kardeşin hassası ve şartı şudur ki:

(Dost için gereken beş şart ile beraber) (1) Hakikî olarak Sözler'in neşrine ciddî çalışmakla beraber (2) beş farz namazını eda etmek (3) yedi kebairi işlememektir.

Talebeliğin hâssası ve şartı şudur ki:

(Önceki sayılan sekiz şartla beraber) (1) Sözler'i kendi malı ve te'lifi gibi hissedip sahip çıksın ve (2) en mühim vazife-i hayatiyesini, onun neşir ve hizmeti bilsin. ¹²⁴

Evet, bu tabakalar üç katlı binaya benzer nasıl ki birinci kata çıkan kişi ikinci ve üçüncü katlarla alakası olmuyor fakat ikinci kata çıkan kişi birinci katı da çıkmak mecburiyetindedir, üçüncü kata çıkan kişi ise birinci ve ikinci kata çıkmak zorundadır. Üstadımız her ne kadar kardeş ve talebe için bid'aya taraftar olmamak şartını getirmiyorsa da onlar için böyle bir şart yoktur denilemez. Zira: "Bid'a ile amel eden, kalben taraftar olmamak şartıyla dost olabilir."¹²⁵ diye Üstadımız bizzat ifade ediyor.

¹²⁴ Altınbaşak Neşriyat nüshası Osm. Mektûbât, s. 141

¹²⁵ Altınbaşak Neşriyat nüshası Osm. Kastamonu Lahikası s. 163

Çünkü dost için geçerli olan şartlar kardeş için de geçerlidir. Dost ve kardeş için geçerli olan şartlar ise talebe için de geçerlidir. Dost için bile kabul edilmeyen bir şey kardeş ve talebe için kabul edilebilir mi? Hem talebe, talebe olduğu gibi aynı zamanda kardeş ve dost olur. Kardeş ise kardeş olduğu gibi aynı zamanda dosttur. Bu hususta tekellüflü yorumlara kaçmak yanlış olur.

Okumak, dinlemek, yazmak

“Her bir âdem eğer hanesinde dört-beş çoluk çocuğu bulunsa kendi hanesini bir küçük Medrese-i Nuriye’ye çevirsin. Eğer yoksa yalnız ise çok alâkadar komşularından üç-dört zât birleşsin ve bu heyet bulundukları haneyi küçük bir Medrese-i Nuriye olarak tutsun. Hiç olmazsa işleri ve vazifeleri olmadığı vakitlerde, beş-on dakika dahi olsa Risâle-i Nûr’u okumak veya dinlemek veya yazmak cihetiyle bir miktar meşgul olsalar hakikî talebe-i ulûmun sevaplarına ve şereflerine mazhar oldukları gibi, İhlas Risâlesi’nde yazılan beş nevi ibâdete de mazhar olurlar. Hakikî ilim talebeleri gibi, onların maişetlerini temin hususundaki âdi muameleleri (normal olarak yaptıkları işler) de bir nevi ibâdet hükmüne geçebilir diye kalbe ihtar edildi. Ben de kardeşlerime beyan ediyorum.”¹²⁶

Bediüzzaman Hazretleri “beş-on dakika dahi olsa Risâle-i Nûr’u okumak veya dinlemek veya yazmak cihetiyle bir miktar meşgul olsalar, hakikî talebe-i ulûmun sevaplarına ve şereflerine mazhar oldukları...” cümlesini bazıları yanlış yorumluyor. Üstad Hazretleri, sanki bu ifade ile okumak, yazmak veya dinlemekten yalnız birisini kastediyormuş gibi yorumluyorlar. Hâlbuki beş-on dakikalık boş vakitte bir araya gelirken bu üç vazifeden hangisini yapmak mümkün ise o yapılsın demektir. Aynı kişi bazen yazar bazen okur bazen de

¹²⁶ Osmanlıca Emirdağ Lahikası, c. 2, s. 276

dinleyebilir demektir. Bu ifadenin devamında bahsi geçen “İhlas Risâlesi’nde yazılan beş nevi ibâdete de mazhar olurlar.”

İşte bu hakikat dahi yoruma ihtiyaç bırakmadan Bediüzzaman Hazretleri bu mektupta ve başka yerlerde de geçen “okumak ile Risale-i Nur’a talebe olur” ifadeleri ya yazı ile birlikte okumayı kast ediyor veyahut Risale-i Nur’un dairesinde bulunan Dost kısmına dâhil olduğunu kastetmiştir. Çünkü Risale-i Nur talebesi iki manayı ifade eder. Birincisi, Risale-i Nur’u kendi malı ve telifi gibi bilip hayatının en mühim vazifesini ona hizmet olduğunu kabul edenlerdir. İkincisi, Risale-i Nur talebesi tabiri umum olarak talebe, kardeş ve dost olan bütün cemaati ifade eder.

Yanlış anlaşılmasın bütün bu izahlar birilerini daire haricine atmak için gösterilen bir gayret değildir. Hem böyle bir davranış Risâle-i Nur’un mesleğine zıttır.

Bir zamanlar cuma vaazında Hoca Efendi cemaate vaaz ederken Cennetin bütün kapılarını kapatarak, Cehennemin de bütün kapılarını sonuna kadar açarak “Kolaylaştırınız, zorlaştırmayınız. Müjdeleyiniz, nefret ettirmeyiniz.”¹²⁷ hakikatlerine muhalif olarak cemaati Cehennemle tehdit ediyormuş. Cuma namazından çıktıktan sonra namazda bulunan başka bir Hoca Efendi “Hocam herkesi Cehenneme gönderiyorsun. Eğer Allah rahmetiyle cemaati affedip Cennetine koyarsa sizin bu dedikleriniz size kalır.” diye söylemiş.

Biz de Allah’ın rahmetinden diliyoruz ki, Rabb’im bütün mü’minleri Risâle-i Nûr talebesi olarak Cennetine koysun. Bu dediklerimiz de bize kalsın. Hem bilinsin ki, asıl gayemiz bu hizmetin ölçülerini düsturlarını bilmek ve yaşamak

¹²⁷ Buhari, 3: 72

ve Allah rızası için başkasına da göstermek ve şirket-i ma'neviyeye dâhil olmak için gereken şartlarına riayet etmektir.

Risâle-i Nur'un bir esası kabul edilen ve şefkatin neticesi olan Bediüzzaman Hazretlerinin şu cümlelerine birlikte kulak verelim:

"Ben cemiyetin iman selâmeti yolunda âhiretimi de feda ettim. Gözümde ne Cennet sevdası var ne Cehennem korkusu. Cemiyetin, yirmi beş milyon Türk cemiyetinin imanı namına bir Said değil, bin Said feda olsun. Kur'ân'ımız yeryüzünde cemaatsiz kalırsa Cenneti de istemem; orası da bana zindan olur. Milletimizin imanını selâmette görürsem, Cehennemin alevleri içinde yanmağa razıyım. Çünkü vücudum yanarken, gönlüm gül, gülistan olur."¹²⁸

Rabb'ımız bizlere ve bütün kardeşlerimize bu fedakârlığı azami derecede ihsan eylesin. Âmin.

¹²⁸ Bediüzzaman, Tarihçe-i Hayat, s. 630.

Ukbe bin Âmiri'l Cüheni diyor ki: "Biz Tebük Seferi'ne çıktık. Bir gece Resulullah (asm) uyuyordu. Güneş yükselinceye kadar uyanmadı. Peygamberimiz (asm) dedi ki: "Ya Bilal, bizi sabah namazına kaldır demedim mi?" Hz. Bilal: "Ya Resulullah, sizin başınıza gelen bizim de başımıza geldi." Peygamberimiz azıcık yerinden ayrıldıktan sonra namaz kıldı. Sonra Allah'a hamd ü sena etti. Ve daha sonra aşağıdaki hadisi anlattı:

1. "Sözlerin en doğrusu Allah'ın kitabıdır"

(Zira o sözlerin üzerinden bin dört yüz sene geçtiği halde 6666 ayetten bir tanesi dahi geçerliliğini kaybetmemiştir.)

2. "En sağlam ip yani tutunulacak dal, takva yani kelime-i şehadettir."

(Zira kelime-i şehadet takvanın sebebi ve esasıdır. Takva ise ilahi bütün emirleri yerine getirmek ve yasaklardan sakınmaktır.)

3. "Milletlerin en hayırlısı, Hz. İbrahim (as)'in milleti olan Müslümanlıktır."

(Buna binaendir ki Peygamberimiz (asm) o milletten olmayı emretmiştir.)

4. "Sünnetlerin en hayırlısı, Hz. Muhammed (asm)'in sünnetidir."

(Öyleyse o sünnet, nur isteyenlere kâfidir.)

5. "Konuşmaların en şereflişi, Allah'ı zikretmektir."¹²⁹

(Zira ona ait olmayan sözler malayani sayılabilir.)

¹²⁹ Tezkire-i Kurtubi kitabında şu hadis rivayet edilmektedir: "Kim Allah'ın emirlerine uyarsa Allah'ı zikretmiş olur. Velew ki, kıldığı namaz, tuttuğu oruç ve yaptığı hayırlar az olsun. Allah'a isyan eden, Allah'ı unutmuş olur. Velew ki, kıldığı namaz, tuttuğu oruç ve yaptığı hayırlar çok olsun."

6. "Kissaların en güzeli, bu Kur'an'dır."

(Zira Kur'an, bütün kissalarında ümit ve korku dengesini muhafaza eder.)

7. "İşlerin en hayırlısı farzlardır."

(Evet, bu zamanda farzları işleyen kebairi terk eden ehl-i necat olur.)

8. "İşlerin en şerlisi ise sonradan icad edilendir yani bid'alardır."

(Bid'a duanın kabulüne engeldir ve insanı helakete sevk eden en büyük yedi günahın birisi de bid'alara taraftar olmaktır.)

9. "En güzel yol peygamberlerin yoludur."

(Zira hak ve hakikat nübüvvet içindedir ve nebilerin elindedir. Şer ve dalalet onlara muhalefet edenlerdedir.)

10. "Ölümlerin en şereflişi şehidlerin ölümüdür."

(Evet, bu zamanda imanı kurtarmanın en rahat yolu, şehid veya gazi olmaktır.)

11. "En büyük körlük hidayetden sonra dalalete gitmektir."

(Zira dalalete gitmek imanın kazandırdığı dünya ve ahiret dolusu daimî vücut nurlarını kaybettirir. Öyleyse bundan daha büyük bir körlük olamaz.)

12. "İlmin en hayırlısı faydalı olandır."

(Zira faydası olamayan ilim, sahibine vebal getirir. Ve ahirette aleyhinde şahitlik eder.)

13. "Hidayetin en hayırlısı ona uyulandır."

14. "En şerli körlük kalbin körlüğüdür."

(Yani basiretin kapanmasıdır. Zira onun kapalı olması dünya ve ahiret saadetinin ve nurlarının kaybolmasına sebeptir.)

15. "Veren el alan elden hayırlıdır."

16. "Az olup da yeten, çok olup da gaflete düşüren hayırlıdır."

(Zira malın kıymeti ve değeri ahireti ve Rabb'imizin rızasını kazandırmaya vesile olması nisbetindedir.)

17. "Mazeretlerin en şerlisi ölüm anındaki mazerettir."

(Zira firavun gibi öleceği anda yapılan tevbe makbul değildir.)

18. "Pişmanlıkların en şerlisi kıyamet günündeki pişmanlıktır."

19. "İnsanlardan bir kısmı vardır ki, (büyük bir fenalık olarak) ancak vakit geçtikten sonra namaz kılarlar."

(Zira namazın kazaya kalması büyük günahlardandır.)

20. "İnsanlardan bir kısmı riyakârlıkla Allah'ı zikrederler."

(Yani, az olarak ancak başkasının gördüğü yerde ibadet eder. Hâlbuki riyakârlık gizli şirk olarak kabul edilmiştir)

21. "Hataların en büyüğü yalan söylemektir."

(Zira yalan küfrün temeli ve münafıklığın birinci alametidir.)

22. "En hayırlı zenginlik gönül zenginliğidir."

23. "En hayırlı azık takvadır."

(Takva günahlardan sakınmaktır. Takvanın en büyüğü ise kalbi Allah'tan başka her şeyden arındırmaktır.)

24. "Hikmetin başı Allah korkusudur."

(Zira Allah'tan korkan O'nun emir ve yasaklarına uymayı esas yapar.)

25. "Kalbe yerleşenlerin en hayırlısı yakındır."

(Yakîn, dinimizin emrettiği şeyleri, şeksiz ve şüphesiz kabul etmektir. Bu ise kişiye tahkiki imanı kazandırır ve iman ile Rabb'ine kavuşmasına vesile olur.)

26. "İman hakikatlerinin herhangi birisi hakkındaki şüphe küfürdendir."

(Evet, inanmamız lazım gelen İlâhi emirlerden birisi hakkında şüpheye düşen kişi: "Ben bu hakikate Allah ve Resulü nasıl istiyorsa öyle inanıyorum" demeli ve acilen bilen bir âlime gidip o şüphesini gidermelidir.)

27. "Ölü üzerine bağırarak, feryat etmek cahiliye işidir."

28. "(Mü'minlere) Gizlice hainlik planlayan Cehennemliklerdendir."

29. "Zekâtı verilmeyen para sahibini yakan ateşten bir dağdır."

(Yani insanların toplumsal hayatında intizam ve asayişin temin eden köprü zekâttır.)

30. "(Haram olan) şiir şeytanın çalgılarındanandır."

31. "İçki, bütün günahları içinde barındırır."

32. "Kadın şeytanın tuzağıdır."

(Zira Cennet annelerin ayakları altında olduğu gibi şeytanın ve bütün dünyayı ifsat etmeye çalışanların da en çok kullandıkları tuzak ise iffetini kaybeden kadınlardır.)

33. "Gençlik delilikten bir şubedir."

(Zira gençlerdeki hissiyatın kuvvetli olması nefsanî arzulara şiddetli meyletmeleri bazen aklın devre dışı kalmasına sebep olur.)

34. "Kazançların en şerlisi, faiz yoluyla kazanılandır."

(Evet, faiz Cenab-ı Hakk'a karşı savaşmak olduğu gibi kişinin sermayesini de bitirir.)

35. "En şerli yiyecek, (zulüm ile alınan) yetim malıdır."

36. "En bahtiyar adam, başkasından ders alan (istikamet yolunu bulan) dır."

37. "En şaki ve bedbaht adam daha annesinin karnında iken bedbaht olandır."

(Evet, takvim hazırlayan bir adamın tecrübeleriyle gelecek senenin nasıl geçeceğini bilip henüz sene gelmeden takvimi hazırladığı gibi aynen öyle de dünyaya gelecek bir insanın iyilik veya kötülükten hangisini tercih edip yapacağını Allah ilm-i ezelisi ile bilir. Ve bunu bildiği için annesinin karnındayken o kişinin iyi veya kötü olacağını, kaderinde yazar.)

38. "Şüphesiz hepinizin gideceği yer iki metrelik bir kabirdir."

(Evet, dünyevî dostlar ve rütbelere kabir kapısına kadardır.)

39. "Her iş neticesine göredir."

(Evet, iman ve amel-i salihin neticesi ise bir saati dünyanın bin sene hayatından üstün olan Cennet ve Cennetin de bin senesi bir saatine mukabil gelmeyen Cemalullah'ı görmektir.)

40. "Rivayetlerin en şerlisi yalan olan bir şeyi rivayet etmektir."
(Zira yalan lanetlenen bir günahdır. Ve hikmet-i İlahiye'ye zıddır.)

41. "Her gelen yakındır."

(Öyleyse ölüm de yakındır. Her an hazırlıklı olmamız gerekir.)

42. "Mü'mine sövmek fasıklıktır."

43. "(Haksız yere ve helaldir diyerek) bir mü'mini öldürmek küfürdür."

44. "Mü'minin etini yemek yani gıybetini yapmak Allah'a karşı isyandır."

(Evet, nasıl ateş odunu yer bitirir, gıybet dahi salih amelleri yer bitirir.)

45. "Mü'minin kanını dökmek haram olduğu gibi (haksız yere) malını almak da haramdır."

46. "Kim Allah'a yemin ederek 'Allah şu işi yapar' diyorsa Allah'a iftara eder."

(Zira Cenab-ı Hak hikmetiyle iş yapar, hiç kimsenin istediğine uymak mecburiyetinde değildir.)

47. "Kim başkasının kusurunu örterse Allah da onun kusurunu örter."

48. "Kim başkasını affederse Allah da onu affeder."
49. "Kim (karşılığını yerine getirebileceği halde) öfkesini yenerse Allah da ona mükâfat verir."
50. "Kim musibete sabrederse Allah o musibetin götürdüğüünün yerini (daha hayırlısı) ile doldurur."
51. "Kim desinler için ibadet ederse Allah da onun ayıbını ifşa eder."
52. "Kim sabrederse Allah mükâfatını kat kat verir."
53. "Kim Allah'a karşı isyan ederse Allah ona azab verir."

(Zira ne iyilik ne de fenalık karşılıksız kalmayacaktır.)

Dedikten sonra üç defa "Ya Rabb'i beni ve ümmetimi mağfiret eyle sizler ve kendim için Allah'tan mağfiret diliyorum,"¹³⁰ buyurdu.

Elli üç maddeden ibaret olan bu hadis-i şerif, bütün kemalat-ı insaniyeyi, dünya ve ahiret saadeti için gereken bütün düsturları barındırdığından elimizden geldiği kadar tercüme etmeye gayret ettik. İmam Münavî'nin, Camiü's-Sağır'ın şerhi olan Feyzu'l Kadir'inden ve Risale-i Nurlardan istifade ederek Ehl-i Sünnet akidesine göre bir kısım izahlar yaptık. Cenab-ı Hak

¹³⁰ Feyzu'l-Kadir, Şerhü'l Camiü's-Sağır El-Munavi c.2 s. 175 hadis no:1619 et-Tab'atüs-Saniye, Daru'l Marife, Beyrut, 1972.

hatalarımızı affetsin. Bu hadis-i şeriften bütün ehl-i imanla birlikte bizleri de istifade edenlerden eylesin. Âmin.¹³¹

¹³¹ (Risâle-i Nur'un muhtelif yerlerinden paragraflar aldık. Bu yazıyı okuyan kardeşlerden ricamız, bizzat o kaynakları okumalarıdır.)

